

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

**Finansijski izvještaji
za godinu koja je završila
31. decembra 2018. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora**

Sadržaj:

Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 3
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha	4
Bilans stanja	5
Izveštaj o promjenama na kapitalu	6
Bilans tokova gotovine	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8 - 89

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja (strana 4 do 89) Nove banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: "Banka"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine, odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu, i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj Nove banke a.d. Banja Luka na dan 31. decembra 2018. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (ISA) i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u našem izvještaju u dijelu *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
Očekivani kreditni gubici za kredite i rezervisanja po garancijama	
Potraživanja po kreditima i plasmanima komitentima su iznosila 1.296.524 hiljada BAM na dan 31. decembra 2018. godine (1.327.848 hiljada BAM, na dan 31. Decembra 2017. godine), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti Banke iznosio 111.403 hiljada BAM na dan 31. decembra 2018. godine (84.208 hiljada BAM, na dan 31. decembra 2017. godine). Od 1. januara 2018. godine, Banka je usvojila Međunarodni standard finansijskog izvještavanja (MSFI) 9, što je imalo za rezultat priznavanje troškova umanjenja vrijednosti onda kada se gubici očekuju, a ne u trenutku kada nastanu. Uprava je objelodanila informacije o prelaznom efektu MSFI 9 u napomeni 2.4, uključujući uticaj na kapital Banke na dan 1. januara 2018. godine. Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti kredita i rezervisanja za garancije smatra se ključnim revizijskim pitanjem, jer je određivanje pretpostavki za očekivane kreditne gubitke subjektivno zbog nivoa rasuđivanja koje primjenjuje Uprava. Najznačajnija rasuđivanja se odnose na: • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Pravovremenu identifikaciju izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvrjeđenju. • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procjenjene izloženosti po kreditima. Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti kredita i rezervisanjima za garancije u notama 2, 13, 18, 21 i 34.2 uz finansijske izvještaje.	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za rezervacije, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korištene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja. Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente: • Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji potkrepljuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primjenjeni u alokaciji faza (eng. stage), pretpostavke koje se primjenjuju da bi se dobila dvanaestomjesečna i cjeloživotna vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD) i metode primjenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja. • Procjena ključnih kontrola nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjnih vrijednosti kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza o blagovremenoj identifikaciji izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti po osnovu obezvrjeđenja kredita. • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za garancije, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita. • Procjena ključnih kretanja portfolia visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke. • Procjena adekvatnosti različitih identifikovanih odluka Uprave u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka. • Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji. • Uključili smo naše IT stručnjake i stručnjake za kreditni rizik u oblastima koje su zahtijevale specifičnu ekspertizu. • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje Uprava odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako Uprava ili namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Nadzorni odbor odgovoran je za nadzor procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršila Uprava.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane Uprave i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi takođe dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću i da ćemo komunicirati sa njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner na revizijskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je gospodin Mirko Ilić, Ovlašćeni revizor.

Banja Luka, 28. februar 2019. godine

Mirko Ilić
Partner
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA

Za godinu koja se završila 31. decembra

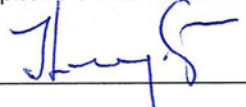
(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2018. 000 BAM	2017. 000 BAM
Prihodi od kamata	6	82.818	84.848
Rashodi od kamata	7	(25.843)	(31.578)
Neto prihodi od kamata		56.975	53.270
Prihodi od naknada i provizija	8	28.919	28.053
Rashodi od naknada i provizija	9	(11.167)	(9.036)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		17.752	19.017
Neto prihod od kursnih razlika	10	4.415	3.640
Ostali operativni prihodi	11	8.626	12.217
Operativni i ostali rashodi	12	(55.591)	(55.710)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja		32.177	32.434
Neto rashodi ispravki vrijednosti i rezervisanja	13	(19.654)	(20.799)
Dobit prije oporezivanja		12.523	11.635
Porez na dobit	14	(1.824)	(1.853)
Dobit tekuće godine		10.699	9.782
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza			
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>			
(Gubitak)/Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39) / finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)			
		(603)	273
Ukupan rezultat za obračunski period		10.096	10.055
Zarada po akciji	28	0,08	0,08

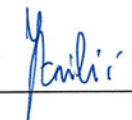
Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 13. februara 2019. godine.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

 Mr Srđan Kondić
 Predsjednik Uprave Banke

 Jasna Zrilić
 Izvršni direktor

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra
(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2018. 000 BAM	2017. 000 BAM
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	15	226.883	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	16	174.141	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (MRS 39)	17	-	188.235
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	17	6.753	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	17	247.721	-
Plasmani drugim bankama		2.005	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	18	1.185.121	1.243.640
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	19	55.332	52.536
Nematerijalna ulaganja	20	3.198	3.916
Ostala potraživanja i AVR	21	50.862	58.890
Odložena poreska sredstva		-	60
Poslovna aktiva		1.952.016	1.880.066
Vanbilansna aktiva	29	241.610	287.872
UKUPNA AKTIVA		2.193.626	2.167.938
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti komitenata	22	1.520.333	1.477.339
Obaveze po uzetim kreditima	23	207.800	175.886
Rezervisanja na stavke vanbilansa	24	2.177	4.167
Ostale obaveze i PVR	25	29.447	27.742
Odložene poreske obaveze	14	47	118
Subordinirani dug (dopunski kapital)	26	37.600	37.697
Ukupno obaveze		1.797.404	1.722.949
Kapital			
Akcijski kapital	27	134.638	126.274
Emisiona premija		8.070	8.070
Rezerve iz dobiti		8.562	8.073
Revalorizacija rezerve		40	643
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke		(7.398)	4.274
Neraspoređena dobit		10.700	9.783
Ukupan kapital		154.612	157.117
Poslovna pasiva		1.952.016	1.880.066
Vanbilansna pasiva	29	241.610	287.872
UKUPNA PASIVA		2.193.626	2.167.938

Napomene na narednim stranicama čine sastavni
dio ovih finansijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završila 31. decembra

(U hiljadama BAM)

u 000 BAM

	Akcijski kapital - obične akcije	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Neraspoređena dobit	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Revalorizacione rezerve	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2017. godine	115.098	8.070	7.419	13.073	4.274	370	148.304
Raspored dobiti:							
- Emisija akcija (XXI) po osnovu raspodjele dobiti	11.176	-	-	(11.176)	-	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	654	(654)	-	-	-
- Isplata akcionarima (u svrhu plaćanja poreskih obaveza)	-	-	-	(1.242)	-	-	(1.242)
Dobit tekuće godine	-	-	-	9.782	-	-	9.782
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:							
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju (MRS 39)	-	-	-	-	-	273	273
Stanje na dan 31.12.2017. godine	126.274	8.070	8.073	9.783	4.274	643	157.117
Stanje na dan 01.01.2018. godine	126.274	8.070	8.073	9.783	4.274	643	157.117
Prva primjena MSFI 9 - početno stanje na dan 01. januara 2018.	-	-	-	-	(11.672)	-	(11.672)
Raspored dobiti (napomena 27):							
- Emisija akcija (XXII) po osnovu raspodjele dobiti	8.364	-	-	(8.364)	-	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	489	(489)	-	-	-
- Isplata akcionarima (u svrhu plaćanja poreskih obaveza)	-	-	-	(929)	-	-	(929)
Dobit tekuće godine	-	-	-	10.699	-	-	10.699
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:							
Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	-	-	-	-	-	(603)	(603)
Stanje na dan 31.12.2018. godine	134.638	8.070	8.562	10.700	(7.398)	40	154.612

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

BILANS TOKOVA GOTOVINE
Za godinu koja se završila 31. decembra
(U hiljadama BAM)

	2018. 000 BAM	2017. 000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Primici kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	110.275	112.874
Isplate kamata	(22.692)	(24.048)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	4.836	6.567
Novčane isplate zaposlenima i dobavljačima	(52.604)	(56.880)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	31.819	(156.776)
Depoziti klijenata	42.994	146.543
Plaćeni porez na dobit	(2.071)	(1.664)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	112.557	26.616
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	50	(427)
Primici dividendi	52	84
Kupovina nematerijalne aktive	(218)	(753)
Kupovina materijalne aktive	(5.607)	(3.662)
Kupovina drugih ulaganja	(68.993)	(61.009)
Neto novčana sredstva iz aktivnosti investiranja	(74.716)	(65.767)
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Uzete pozajmice, neto (kreditne linije i subordinirani dug)	28.997	11.248
Isplata dividendi	(791)	(1.216)
Neto novčana sredstva iz aktivnosti finansiranja	28.206	10.032
Neto porast / (smanjenje) novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	66.047	(29.119)
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku perioda	330.733	356.212
Efekti promjene deviznih kurseva novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	4.415	3.640
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda	401.195	330.733

Napomene na narednim stranicama čine sastavni
dio ovih finansijskih izvještaja

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Nova Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana u oktobru 1992. godine i upisana u sudski registar rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-292/92, pod nazivom Eksim banka a.d. Bijeljina. Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-352/94 iz jula 1994. godine izvršena je promjena naziva Banke u Eksport-import Banka a.d. Bijeljina, dok je Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-598/99 od 17. juna 1999. godine izvršen upis promjene naziva Banke u Nova banka a.d. Bijeljina. Banka je u 2007. godini Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci promijenila sjedište i posluje pod nazivom Nova banka a.d. Banja Luka.

U decembru 2002. godine, Skupština Banke je donijela odluku o statusnoj promjeni pripajanja Agroprom Banke a.d. Banja Luka, a od 01. januara 2003. godine Agroprom Banka a.d. Banja Luka posluje u sastavu Banke.

Na dan 31. decembar 2018. godine promijenjeno je učešće i struktura akcionara u kapitalu Banke. Najveće učešće u akcionarskom kapitalu pojedinačno ima akcionar MG MIND d.o.o. Mrkonjić Grad sa 20,83% učešća.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje svih bankarskih poslova: depozitne poslove, kreditne poslove, garancijske poslove, poslove sa efektivom, devizne i mjenjačke poslove, emisione i depo-poslove, poslove platnog prometa, poslove posredovanja u trgovini hartijama od vrijednosti, kupovinu i naplatu potraživanja i druge bankarske i finansijske poslove u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Sjedište Banke je u ulici Kralja Alfonsa XIII broj 37 A, Banja Luka.

Banka posluje preko Centrale sa sjedištem u Banjoj Luci i dvanaest filijala koje su locirane u Bijeljini, Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Brčkom, Trebinju, Doboju, Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Foči i Prijedoru i posebnog organizacionog dijela za trgovanje hartijama od vrijednosti – Broker Nova.

Poslovi Banke podijeljeni su po sektorima i samostalnim odjeljenjima.

Na dan 31. decembra 2018. godine Banka je imala 703 radnika (31. decembra 2017. godine: 693 radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju finansijske izvještaje Banke na dan i za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2018. godine, i sastavljeni su u skladu sa važećim propisima Republike Srpske (RS) zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ br. 94/2015), Zakonu o bankama Republike Srpske („Službeni Glasnik Republike Srpske“ br. 4/2017), regulativi Agencije za bankarstvo Republike Srpske, propisima Centralne banke Bosne i Hercegovine i ostalim propisima u Republici Srpskoj, koji regulišu poslovanje banaka i finansijsko izvještavanje.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev ako nije drugačije naznačeno u računovodstvenim politikama u nastavku.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja (nastavak)

Banka je u propisanom roku, na način definisan Pravilnikom o sadržini i formi finansijskih izvještaja za banke i druge organizacije ("Službeni glasnik RS", broj 62/16), kao i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik RS", broj 63/16) sastavila obrasce finansijskih izvještaja (u daljem tekstu: „finansijski izvještaji“).

Banka je 27. septembra 2018. godine prodala svoje učešće u privrednom društvu Nova Leasing a.d. Banja Luka, čime je izgubila kontrolu nad navedenim društvom. Učešće Banke u kapitalu privrednog društva Nova Leasing a.d. Banja Luka iznosilo je 860.000 BAM, odnosno 63,94% od ukupnog kapitala, ali je ono u prethodnim godinama obezvrijeđeno na vrijednost od 1 BAM, jer navedeno društvo dugi niz godina nije obavljalo svoju poslovnu djelatnost. Po osnovu prodaje učešća, u tekućoj godini Banka nije ostvarila nikakav dobitak ili gubitak u svojim poslovnim knjigama, niti je imala tokom 2018. godine povezanih transakcija sa privrednim društvom Nova Leasing a.d. Banja Luka.

Članom 166. stav (1) Zakona o Bankama RS ("Službeni glasnik RS", broj 04/17) definisano je da „u konsolidovane finansijske izvještaje bankarske grupe ne uključuju se podređeni članovi čiji je bilans stanja manji od 1% bilansa stanja nadređenog člana". Obzirom da je bilans stanja privrednog društva Nove Leasing a.d. Banja Luka manji od 1% bilansa stanja Banke, Banka je odlučila da ne sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje na dan gubitka kontrole u toku poslovne 2018. godinu.

Banka je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (BAM), ako nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su bili u primjeni na dan 31. decembra 2014. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka i davalaca lizinga.

Naime, na osnovu odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju MRS, odnosno MSFI, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("MSFI for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSAS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("MRSB") i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, dana 4. oktobra 2017. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske („Savez RR RS“) je donio “Odluku o utvrđivanju i objavljivanju Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Navedenom Odlukom utvrđuju se i objavljuju prevodi Standarda i tumačenja izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 31. decembra 2014. godine, koji su objavljeni na web stranici Saveza RR RS, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2018. godine.

Dodatno, Agencija za bankarstvo Republike Srpske ("ABRS"), kao regulator bankarskog tržišta Republike Srpske, je svojim dopisom prema Udruženju banaka Bosne i Hercegovine br 05-500-1572-3/17 od 16. oktobra 2017. godine, naložila primjenu dodatna tri Standarda koji još nisu prevedeni u Republici Srpskoj, niti objavljeni na web stranici Saveza RR RS:

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine).

Početna primjena novih i izmjena postojećih Standarda koji su u primjeni za tekući izvještajni period

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi i izmjene postojećih standarda, nova tumačenja i amandmani, bili su u primjeni:

- MSFI 9 - Finansijski instrumenti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Izmjene MSFI 2: Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja zasnovanih na akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Izmjene MSFI 4: Primjena MSFI 9 Finansijskih instrumenata sa MSFI 4 ugovorima o osiguranju (na snazi za 2018. godinu);
- Izmjene MRS 40: Transferi investicione imovine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Godišnja poboljšanja standarda MSFI 2014-2016 (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Tumačenje IFRIC 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno plaćanje naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine).

Rukovodstvo Banke analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene standarde i tumačenja izdata nakon 31. decembra 2014. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Banku, iste primjenjuje u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja, ukoliko nisu u suprotnosti ni sa jednim od propisa u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, prije nego što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Za standarde MSFI 9 i MSFI 15 u daljem tekstu data su pojašnjenja u vezi sa inicijalnom primjenom, dok primjena ostalih standarda nije imala značajnog uticaja na trenutne finansijske i ekonomske pokazatelje Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Početna primjena novih i izmjena postojećih Standarda koji su u primjeni za tekući izvještajni period (nastavak)

MSFI 9 - Finansijski instrumenti

Prije primjene standarda MSFI 9, Banka je izvršila generalne izbore u području primjene novog Standarda, a koji utiču na prikaz primjene novih pravila umanjenja vrijednosti finansijske imovine na regulatorni kapital, kao i na zastupljenosti uporednih stanja tokom obračunskog perioda inicijalne primjene standarda, a prije svega:

- Evropski parlament i Vijeće izdali su Uredbu (EU) 2017/2395 „Prelazne odredbe usmjerene na ublažavanje uticaja uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital” koja mijenja Uredbu 575/2013 CRR, uvođenjem novog člana 473 bis "Uvođenje MSFI-ja 9", koji nudi mogućnost bankama da smanje uticaj na regulatorni kapital koji proizlazi iz uvođenja računovodstvenog standarda MSFI 9 u prelaznom periodu od 5 godina (od 03/2018. do 12/2022.) postupnim uključivanjem u CET1 silazne količine samog uticaja. Banka je odabrala takozvani 'statički pristup', kojeg će primjenjivati na uticaj koji proizlazi iz poređenja između ispravke vrijednosti MRS 39, postojećih na dan 31. decembra 2017. godine i ispravki vrijednosti koji proizilaze iz MSFI 9 do 1. januara 2018. godine.
- U vezi sa načinima predstavljanja efekata inicijalne primjene Standarda, Banka je usvojila mogućnost predviđenu u paragrafu 7.2.15 MSFI 9 i u stavkama E1 i E2 MSFI 1 „Inicijalna primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja”, prema kojima - ne dovodeći u pitanje retrospektivnu primjenu novih pravila mjerenja i izvještavanja koja se zahtijevaju standardom - nije predviđeno obavezno prikazivanje uporednih podataka u finansijskim izvještajima inicijalne primjene na osnovi odredbi novog Standarda.

U prethodnom periodu Banka je:

- Uvela nove modele klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata. U zavisnosti od vrste finansijskog instrumenta, karakteristika ugovorenih novčanih tokova za pojedini finansijski instrument koji se stiče, poslovnog modela za koji se pojedini finansijski instrument stiče, te odabranih opcija, završena je klasifikacija i načini mjerenja finansijskih instrumenata. Utvrđen je tip poslovnog modela za koji se pojedini finansijski instrument stiče. MSFI 9 predviđa tri tipa poslovnog modela držanja finansijskih instrumenata:
  - ✗ Poslovni model čija je svrha držanje finansijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova („HtC”);
  - ✗ Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijske imovine („HtCoS”);
  - ✗ Poslovni model sa ostalim ciljevima („Ostalo”).

U skladu sa izabranim poslovnim modelom, Banka je Finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju sa 1. januara 2018. godine reklasifikovala u Finansijsku imovinu koja se drži radi trgovanja i Finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (Napomena 17).

- Kako bi se poštovala pravila MSFI 9, koji uvodi model kojim se klasifikacija finansijske imovine, s jedne strane, definiše ugovornim obilježjima novčanih tokova instrumenata a, s druge strane, upravljačkom namjerom za koju se oni drže, definisani su načini provođenja testa o ugovornim obilježjima novčanih tokova (takozvani SPPI Test) i formalizovani su poslovni modeli koji su usvojeni od strane Banke. Odnosno, definisana je metodologija koja će se koristiti u svrhu pravilne klasifikacije finansijske imovine u trenutku prve primjene novog standarda.
- Na osnovu analiza koje su sprovedene na portfelju dužničkih hartija od vrijednosti koje se klasifikuje po amortizacionom trošku i u kategoriji Finansijske imovine raspoložive za prodaju u skladu s MRS 39, kako bi se identifikovala sredstva koja, ne prolazeći SPPI test, moraju biti vrednovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u skladu sa MSFI 9, zaključeno je da Banka nema dužničkih hartija od vrijednosti koje nisu zadovoljile kriterijume SPPI testa.
- Prilikom analize portfelja kreditnih plasmana Banka je uzimala u značaj portfelja, njihovu homogenost i poslovni segment, odnosno koristila je diferencirane pristupe za portfelje kredita fizičkim i pravnim licima.

U tom kontekstu nisu identifikovani slučajevi koji, u smislu posebnih ugovornih odredbi ili prirode finansiranja, utvrđuju pad SPPI testa.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Početna primjena novih i izmjena postojećih Standarda koji su u primjeni za tekući izvještajni period (nastavak)

MSFI 9 - Finansijski instrumenti (nastavak)

S obzirom na primjenu i značaj umanjenja vrijednosti:

- Definisani su načini mjerenja promjene kreditnog kvaliteta, pozicija u portfelju finansijske imovine vrednovane po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit;
- Definisani su kriterijumi za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika u svrhu pravilne alokacije prihodujućih izloženosti u 'Stage 1' ili u 'Stage 2'. S druge strane, s obzirom na djelimično ili potpuno nenadoknadle izloženosti, usklađivanje zadatih računovodstvenih i regulatornih izloženosti, omogućuje da se trenutna pravila klasifikacije izloženosti, kao djelimično ili potpuno nenadoknadle, smatraju identičnim u odnosu na pravila klasifikacije izloženosti u 'Stage-u 3';
- Propisana je metodologija i razvijeni su interni modeli koji se koriste u svrhu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) tokom idućih 12 mjeseci (za izloženosti u 'Stage-u 1') i za preostali vijek trajanja instrumenta, odnosno cjeloživotnog ECL-a (za izloženosti u 'Stage-u 2') i za neprihodujuće izloženosti koje nisu razvrstane kao pojedinačno značajne (za izloženosti u 'Stage-u 3');
- Za potrebe primjene MSFI 9, Banka je izvršila određene dorade na svom informacionom sistemu. Završeni su programi namijenjeni unapređenju procjene i praćenja kreditnog rizika na nivou jedne pozicije (interni rejting modeli) i izračun pripadajućeg ECL-a, kako bi se obezbijedile preventivne mjere u svrhu praćenja mogućih reklasifikacija pozicija u 'Stage 2' i otkrivanja dosljednih i pravovremenih ispravki vrijednosti u odnosu na stvarni kreditni rizik. Razvijeni su novi modeli kreditnog rejtinga, modeli ročne strukture vjerovatnoće neplaćanja ('PD curves'), modeli gubitka usljed neispunjavanja finansijskih obaveza (LGD modeli), modeli konverzije vanbilansnih proizvoda i vanbilansnih dijelova odobrenih limita (CCF modeli) i modeli očekivanog kreditnog gubitka (ECL modeli), kao i algoritmi klasifikacije i re-klasifikacije izloženosti usljed značajnog pogoršanja kreditnog rizika ('Staging algoritam' i kriteriji probacije);
- Banka je na pojednostavljenom modelu, temeljenom na portfeljnom pristupu, izračunala očekivani uticaj inicijalne/prve primjene MSFI 9 u oblasti umanjenja vrijednosti, odnosno za objavu očekivanih efekata inicijalne primjene MSFI 9, koristila ekspertsku aproksimaciju dobijenu na temelju dostupnih podataka o stopama neplaćanja ('default rates'), stopama ispravki vrijednosti na neprihodujućim plasmanima izračunatih na individualnoj osnovi i prosječnih ročnosti iz prethodnih razdoblja, po standardnim segmentima kreditnih klijenata.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Početna primjena novih i izmjena postojećih Standarda koji su u primjeni za tekući izvještajni period (nastavak)

MSFI 9 - Finansijski instrumenti (nastavak)

U skladu sa odabranim pristupom i propisanim smjernicama novog Standarda, efekat inicijalne/prve primjene MSFI prikazan je u sljedećoj tabeli:

Pozicija aktive	(u hiljadama BAM)					
	Bruto plasmani	Ispravka vrijednosti i rezervisanja	Ukupno knjigovodstvena vrijednost	Ispravka vrijednosti i rezervisanja	Ukupno knjigovodstvena vrijednost	Razlika
	MRS 39	MRS 39	MSFI 9	MSFI 9	(MSFI9-MRS39)	
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	172.105	-	172.105	1.525	170.580	(1.525)
Stage 1	172.105	-	172.105	1.525	170.580	(1.525)
Stage 2	-	-	-	-	-	-
Stage 3	-	-	-	-	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	158.628	-	158.628	-	158.628	-
Stage 1	158.628	-	158.628	-	158.628	-
Stage 2	-	-	-	-	-	-
Stage 3	-	-	-	-	-	-
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (MRS 39)	188.235	-	188.235	-	188.235	-
Stage 1	188.235	-	188.235	-	188.235	-
Stage 2	-	-	-	-	-	-
Stage 3	-	-	-	-	-	-
Plasmani drugim bankama	2.056	-	2.056	38	2.018	(38)
Stage 1	2.056	-	2.056	38	2.018	(38)
Stage 2	-	-	-	-	-	-
Stage 3	-	-	-	-	-	-
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.327.848	84.208	1.243.640	88.760	1.239.088	(4.552)
Stage 1	1.112.180	8.559	1.103.621	17.596	1.094.584	(9.037)
Stage 2	41.875	3.682	38.193	4.296	37.579	(614)
Stage 3	173.793	71.967	101.826	66.868	106.925	5.099
Ostala potraživanja i AVR	68.369	9.419	58.950	9.859	58.510	(440)
Stage 1	34.800	592	34.208	816	33.984	(224)
Stage 2	1.970	25	1.945	27	1.943	(2)
Stage 3	31.599	8.802	22.797	9.016	22.583	(214)
Ukupno	1.917.241	93.627	1.823.614	100.182	1.817.059	(6.555)
Vanbilans **	287.872	4.167	283.705	9.284	278.588	(5.117)
Stage 1	275.057	1.695	273.362	5.590	269.467	(3.895)
Stage 2	2.229	118	2.111	167	2.062	(49)
Stage 3	10.586	2.354	8.232	3.527	7.059	(1.173)
Ukupno sa vanbilansom	2.205.113	97.794	2.107.319	109.466	2.095.647	(11.672)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Početna primjena novih i izmjena postojećih Standarda koji su u primjeni za tekući izvještajni period (nastavak)

MSFI 9 - Finansijski instrumenti (nastavak)

Gledajući ukupan procijenjeni efekat usklađivanja vrijednosti finansijskih instrumenata zbog prelaska na MSFI 9, odnosno povećanje ispravki vrijednosti su u najvećoj mjeri posljedica prelaska na novi model vrednovanja (umanjenje vrijednosti) na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka i primjene pravila alokacije po nivoima kreditnog gubitka:

- (i) Alokacije portfelja u Nivo 2 - 'Stage 2', na osnovu definisanih kriterija alokacije, s posljedičnom potrebom za obračunom očekivanog gubitka za cijeli preostali životni vijek finansijske imovine – posljedice prelaska na novi standard,
- (ii) Promjene iznosa očekivanih kreditnih gubitaka u sva tri nivoa ('stage-a') kreditnog rizika u odnosu na iznose pretrpljenih kreditnih gubitaka, izračunatih u skladu sa zahtjevima MRS 39 standarda,
- (iii) Diferenciranog pristupa vrednovanja prema centralnoj vladi i entitetskim vlastima, i
- (iv) Novo modeliranje parametara rizika (PD, LGD, CCF).

MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima

MSFI 15 je primjenjiv na ili nakon 1. januara 2018. godine. Cilj standarda je da se definišu principi koje subjekt treba primijeniti radi izvještavanja korisnika finansijskih izvještaja o informacijama vezano za vrstu, iznos, vremenski okvir i neizvjesnost prihoda, te novčane tokove koji proizilaze iz ugovora sa kupcima. Osnovni princip standarda je da subjekt treba priznati prihod u iznosu koji predstavlja naknadu koju subjekt očekuje ostvariti i primiti u zamjenu za prenos robe i usluga kupcima.

On uspostavlja model od pet koraka koji se primjenjuju na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije:

- utvrditi ugovor sa kupcem;
- identifikovati pojedinačne obaveze u ugovoru;
- utvrditi naknadu transakcije;
- dodijeliti naknadu prema obavezama ugovora;
- priznati prihod u skladu sa ispunjenjem obaveze.

Zahtjevi standarda se takođe primjenjuju na priznavanje i mjerenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posljedica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahtijeva detaljna objelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promjene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procjene.

Prilikom prelaska, moguće je izabrati dva pristupa:

- Potpuno retroaktivni pristup u okviru koga se MSFI 15 primjenjuje na svaki prethodni izvještajni period, pri čemu se uporedni podaci koriguju;
- Kumulativni *catch-up* pristup u okviru koga se MSFI 15 retroaktivno primjenjuje uz kumulativne efekte koji se priznaju kao korekcija na dan 1. januar 2018. godine, pri čemu se uporedni podaci ne koriguju.

Banka je procijenila da primjena MSFI 15 nema značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni (nastavak)

- MSFI 16 „Lizing“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmjene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ – Definicija poslovanja (na snazi za poslovne kombinacije gde datum sticanja pada na dan ili nakon početka prvog godišnjeg perioda izvještavanja, koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2020. godine, kao i za sticanje imovine na dan ili nakon dana početka tog perioda),
- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ – Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata i naknadne izmjene (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok ne bude završen istraživački projekat o metodi udjela),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ i MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procena i greške“ – Definicija materijalnog značaja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene MRS 19 „Primanja zaposlenih“ – izmjene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene raznih Standarda na osnovu „Unapređenja MSFI (period od 2015. do 2017. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmjene bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene Upućivanja na Konceptualni okvir u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine), i
- IFRIC 23 „Neizvjesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

Politika rukovodstva Banke je da nove Standarde i izmjene postojećih Standarda usvoji i primjenjuje od momenta kada oni stupe na snagu i budu u primjeni. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu inicijalne primjene.

Efekti prve primjene MSFI 16 - Lizing

Standard je primjenljiv počev na ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše početno priznavanje, odmjeravanje i objelodanjivanje lizinga za obe strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Najznačajnija promjena koju donosi MSFI 16 je ukidanje podjele na finansijski i operativni zakup kod zajmoprimca, te priznavanje zakupa po principu „imovine sa pravom korišćenja“. Standard zahtijeva od zajmoprimca da sva sredstva sa pravom korišćenja prizna kao osnovno sredstvo i obavezu u bilansu stanja, osim ako je period zakupa 12 mjeseci ili kraći ili ako sredstvo ima zanemarljivu vrijednost, što ima za cilj da poboljša kvalitet finansijskog izvještavanja i uporedivost finansijskih izvještaja zajmoprimca.

Na početku trajanja ugovora, zajmoprimac treba da procijeni da li ugovor, ili dio ugovora, predstavlja lizing. Ugovor ili dio ugovora predstavlja lizing ako se ugovorom prenosi pravo na kontrolu upotrebe identifikovanog sredstva u određenom periodu u zamjenu za naknadu. Kontrola je prenijeta kada zajmoprimac ima pravo i da upravlja korišćenjem identifikovanog sredstva i da ostvari ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni (nastavak)

Efekti prve primjene MSFI 16 – Lizing (nastavak)

Banka će primjenom standarda uvesti jedinstveni model računovodstvenog obuhvatanja svih ugovora o lizingu, dok će najveći uticaj promjena imati na bilans stanja i bilans uspjeha i to u dijelu:

- da će Banka imati veću priznatu ukupnu imovinu, odnosno veći nivo osnovnih sredstava, što će uticati na racio obrta imovine i racio zaduženosti;
- da će imati veći iznos troškova u prvim godinama lizinga, iako je ugovoreno konstantno plaćanje tokom perioda, pa se kao rezultat može očekivati niža neto profitabilnost u istom periodu.

Prilikom prelaska na MSFI 16 moguće je izabrati dva pristupa:

1. Retroaktivni pristup u okviru kog se MSFI 16 primjenjuje na svaki prethodni izvještajni period, pri čemu se uporedni podaci koriguju.
2. Kumulativni catch-up pristup u okviru kog se MSFI 16 retroaktivno primjenjuje uz kumulativni efekat koji se priznaje kao korekcija na dan 1 januara 2019. godine, pri čemu se uporedni podaci ne koriguju.

Banka se opredijelila za primjenu drugog pristupa i sredstva sa pravom korištenja vrednovala je na osnovu raspoloživih podataka na dan inicijalne primjene MSFI 16. Odnosno, svoje obaveze po osnovu zakupa evidentiraće prema sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja za zakup, diskontovanih po inkrementalnoj stopi zaduživanja zajmoprimca sa datumom prve primjene standarda. Vrijednost imovine u zakupu biće iskazana u aktivu kao pravo upotrebe imovine u okviru pozicije osnovnih sredstava banke, a u pasivi će biti iskazane obaveze po zakupu.

Prema standardu MSFI 16 trošak zakupa kao pozicija u bilansu uspjeha za dugoročne zakupe i zakupe veće vrijednosti više ne postoji, već se trošak po osnovu unajmljenih sredstava prikazuje kroz: amortizaciju, kamatnu stopu zaduženja i poreske obaveze. Za kratkoročne zakupe i zakupe male vrijednosti trošak zakupa se prikazuje kao pozicija u bilansu uspjeha.

U bilansu stanja Banka će prikazivati imovinu sa pravom korištenja odvojeno od ostale imovine i obaveze po osnovu zakupa odvojeno od ostalih obaveza. U bilansu uspjeha Banka će prikazivati rashod od kamata na obavezu po osnovu zakupa kao finansijski trošak odvojeno od troška amortizacije date imovine sa pravom korištenja. U izvještaju o novčanim tokovima Banka će prikazivati gotovinska plaćanja na ime obaveze po glavnici po osnovu zakupa u okviru finansijskih aktivnosti, gotovinska plaćanja na ime obaveze po kamati po osnovu zakupa u okviru finansijskih ili poslovnih aktivnosti.

Ukupno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata zbog prelaska na MSFI 16 biće priznato u okviru pozicije „Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine" u iznosu od okvirno 11,7 miliona BAM na dan 1. januara 2019. godine, pri čemu bi adekvatnost kapitala nakon korekcije po osnovu prve primjene MSFI 16 iznosila 14,43% prije pripisa neto dobiti poslovne 2018. godine, odnosno 15,23% nakon pripisa neto dobiti poslovne 2018. godine.

2.5. Uporedne finansijske informacije

Zbog postizanja konzistentnosti prezentacije u tekućem izvještajnom periodu izvršene su određene reklasifikacije uporednih finansijskih informacija za 2017. godinu. Navedene reklasifikacije nemaju uticaja na neto rezultat, ukupnu aktivu i ukupni kapital Banke.

Uporedne podatke čine finansijski izvještaji Banke na dan 31. decembar 2017. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.6. Stalnost poslovanja**

Uprava Banke je procijenila sposobnost Banke da nastavi poslovanje u skladu sa “going concern” principom i zadovoljni su što Banka raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. U toku 2018. godine Banka nije imala problema sa likvidnošću i sve svoje obaveze je izvršavala u predviđenim rokovima. Osim toga, rukovodstvo nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, finansijski izvještaji su izrađeni u skladu sa “going concern” principom.

Na dan 31. decembra 2018. godine Banka je imala koeficijent adekvatnosti kapitala od 14,55% i isti je obračunat bez uključene neto dobiti tekuće godine. Koeficijent adekvatnosti kapitala sa uključenom revidiranom neto dobiti tekuće godine će iznositi 15,36%.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje buduće gotovinske isplate, ili primanja tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva, ili obaveze, ili prema potrebi u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, ili finansijske obaveze. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke koji mogu nastati.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu i kamatonosnu pasivu, evidentiraju se u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionih odnosa koji su definisani ugovorom Banke i komitenta.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i provizije koje su plaćene ili primljene, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i sve druge premije ili diskonte.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda od kamate, obračunava se i naplaćuje jednokratno unaprijed, razgraničava se i diskontuje tokom perioda trajanja kredita.

Priznavanje prihoda od kamata koje se odnose na neobezvrijeđene plasmane i čija je naplata izvjesna vrši se u potpunosti. Priznavanje prihoda od kamata na plasmane koji su klasifikovani kao sporni ili nenaplativi ili za koje je pokrenut postupak naplate kod suda, vrši se primjenom efektivne kamatne stope na neto vrijednost ovih plasmana. Banka nastavlja obračun kamate u cilju evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamata već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi naknada i provizija, izuzev onih koje predstavljaju sastavni dio efektivne kamatne stope, nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom obuhvataju naknade od poslova unutrašnjeg i ino platnog prometa, kartičnog poslovanja, izdavanja garancija i akreditiva, davanja kredita (prijevremena otplata, monitoring), mjenjačkih poslova, usluga brokerskih i depozitnih poslova i drugih usluga koje Banka pruža.

Prihodi od naknada za odobravanje garancija i drugih potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspjeha srazmjerno vremenu trajanja.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke evidentirane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja (funkcionalnoj valuti). Finansijski izvještaji prikazani su u hiljadama BAM, koja je izvještajna i funkcionalna valuta Banke.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u BAM po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u BAM po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja koje su iskazane u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i objelodanjeni su u okviru pozicije neto prihoda/rashoda od kursnih razlika (Napomena 10).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Plasmani u BAM sa ugovorenim valutnom klauzulom u EUR-ima, nisu izloženi deviznom riziku, jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, te shodno tome Banka nema prihode i rashode koji bi nastali prilikom preračunavanja sredstava korišćenjem ugovorene klauzule. Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka nema plasmane u BAM sa valutnom klauzulom u drugoj valuti izuzev EUR-a.

3.4. Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica i po osnovu učešća u kapitalu drugih pravnih lica, priznaju se u prihod od dividendi u momentu priliva ekonomske koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije „ostali operativni prihodi“.

3.5. Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

Neto prihodi od trgovanja obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz trgovanja sredstvima i obavezama uključujući i sve promjene po „fer vrijednosti“ i kursne razlike.

Dobici i gubici po osnovu promjene amortizovane vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže radi trgovanja priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat se knjiže na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi, umanjenih za odgovarajući porez na dobit, dok se investicija ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta investicija nije obezvrijeđena prilikom realizovanja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, akumulirani nerealizovani dobitak ili gubitak se transferiše na „neto dobitak ili gubitak perioda“.

3.6. Porez na dobit

3.6.1. Tekući porez na dobit

Opozivljanje dobiti se vrši u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, propisima Federacije Bosne i Hercegovine i propisima Brčko Distrikta, obzirom da Banka ostvaruje dobit iz poslovanja u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mjesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje propisana stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica obuhvata dobitak iz bilansa uspjeha usklađen za određene rashode i prihode, saglasno poreskim propisima i može biti umanjena za određene poreske olakšice. Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.2. Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe opozivljanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve opozivne privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a“ ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na opozivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na opozivne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Porez na dobit (nastavak)

3.6.2. Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenešeni neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izvještajni datum i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procjenjuju se na svaki izvještajni datum i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom zvaničnih poreskih stopa u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi, i uključeni su u neto dobitak/ gubitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

3.7. Primanja zaposlenih

3.7.1. Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade i doprinose za socijalno osiguranje i priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali.

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka nema drugih obaveza plaćanja nakon uplate doprinosa.

3.7.2. Ostala primanja zaposlenih

U skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom, Granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja za otpremnine se procjenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara i predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Rezervisanja za otpremnine se prikazuju u bilansu stanja u okviru pozicije „Ostalih obaveza" i zasnivaju se na aktuarskim izvještajima koji se koriste samo za tu namjenu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u bilansu stanja i izvještaju o tokovima gotovine obuhvataju gotovinu u blagajni u domaćoj i stranoj valuti, novčana sredstva kod Centralne Banke Bosne i Hercegovine iznad iznosa obavezne rezerve, depozite po viđenju kod ostalih banaka i depozite kod banaka oročene na period do 30 dana.

3.9. Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i predstavlja iznos sredstava koji Banka mora ostvariti u toku svake dekade kao prosječno dnevno stanje na računu rezerve. Prosječno dnevno stanje se utvrđuje na osnovu propisanih procenata od prosječnog dnevnog stanja odgovarajuće vrste depozita u prethodnoj dekadi.

3.10. Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje

Novi računovodstveni standard MSFI 9, kojeg je u julu 2014. godine objavio IASB i odobrila Evropska komisija Uredbom br. 2067/2016, od 01.01. 2018. godine zamjenjuje MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulisao klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata. MSFI 9 je podijeljen u tri različita područja: klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata, umanjenja vrijednosti i računovodstva zaštite.

U vezi sa prvim područjem, MSFI 9 predviđa da se klasifikacija finansijske imovine određuje, s jedne strane, obilježjima pripadajućih ugovornih novčanih tokova, a s druge strane namjerom upravljanja (poslovni model) finansijskim instrumentom.

Umjesto dosadašnje četiri računovodstvene kategorije, finansijska se imovina, prema MSFI 9, može klasifikovati u tri kategorije:

- a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku,
- b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (za dužničke instrumente rezerva se prenosi na bilans uspjeha u slučaju prestanka priznavanja instrumenta), te
- c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Banka vrši klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijska imovina se može klasifikovati u prve dvije kategorije i vrednovati po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultatsamo ako se dokaže da ista dovodi do novčanih tokova koji su isključivo otplate glavnice i kamata (tzv. “solely payment of principal and interest” – “SPPI test”). Vlasničke hartije od vrijednosti uvijek se klasifikuju u treću kategoriju i vrednuju se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju da subjekt odabere (neopozivo, u trenutku početnog upisa) akcije koje se ne drže u svrhu trgovanja, klasifikovati po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Vezano za klasifikaciju i vrednovanje finansijskih obaveza, ne uvode se značajne promjene u odnosu na sadašnji standard.

Finansijska sredstva se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti (uglavnom jednakom iznosu koji se plati ili primi) korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev finansijskih sredstava i obaveza koje su vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na redovan način priznaje se primjenom obračuna na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj ugovorenoj strani.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Banka ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namjerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

U vezi sa umanjnjem vrijednosti, za instrumente koji se vrednuju po amortizacionom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (koji nisu vlasnički instrumenti), uvodi se model zasnovan na konceptu očekivanih gubitaka, umjesto sadašnjeg zasnovanog na pretrpljenim (odnosno nastalim) gubicima, s ciljem da se brže prepoznaju gubici. MSFI 9 zahtijeva da se očekivani gubici knjiže na nivou očekivanih gubitaka u sljedećih 12 mjeseci (Prvi nivo kreditnog rizika – 'Stage 1') od početnog priznavanja finansijskog instrumenta. Vremenski horizont za izračunavanje očekivanog gubitka postaje, umjesto toga, cijeli preostali život imovine koja je predmetom vrednovanja, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na početna mjerenja (Drugi nivo kreditnog rizika – 'Stage 2') ili u slučaju da je imovina djelimično ili potpuno nenadoknadiva (Treći nivo kreditnog rizika – 'Stage 3'). Detaljnije, uvođenje novih propisa za umanjenje vrijednosti uključuje:

- Alokaciju prihodujuće finansijske imovine u različite nivoe kreditnog rizika ('staging'), kojima odgovaraju ispravke vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom idućih 12 mjeseci (tzv. Nivo 1 – 'Stage 1') ili na očekivanim gubicima za cjelokupni preostali vijek trajanja instrumenta (tzv. Nivo 2 – 'Stage 2'), u prisutnosti značajnog povećanja kreditnog rizika;
- Alokaciju djelimično ili potpuno nenadoknadle finansijske imovine u tzv. Nivo 3 – 'Stage 3', uvijek s ispravkama vrijednosti baziranim na očekivanim gubicima tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Uključivanje u izračun očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL - Expected Credit Losses') procjena povezanih sa očekivanim budućim promjenama makroekonomskog okruženja.

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrijednosti je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova,
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Banka finansijske obaveze klasifikuje kao po amortizovanoj vrijednosti, izuzev za:

1. finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se kao takve, uključujući i derivate koji su obaveze, trebaju naknadno mjeriti po fer vrijednosti.
2. finansijske obaveze koje nastaju kada prenos finansijske imovine ne ispunjava uslove za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup neprekidnog učestvovanja.
3. ugovor o finansijskoj garanciji, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
  - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
  - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
4. obaveze kojima se osiguravaju zajmovi po kamatnim stopama koje su niže od tržišnih, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
  - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
  - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
5. nepredviđene naknade koje se naknadno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

Finansijska imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine i
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI) je:

- i. Dužnički instrumenti koji se drže u poslovnom modelu radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prodaje (HtCoS) i novčani tokovi predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavlja vremensku vrijednost novca (SPPI), a za koje nije odabrana opcija fer vrednovanja kroz Bilans uspjeha;
- ii. Vlasnički instrumenti za koje je odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI).

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Pri početnom priznavanju može se napraviti neopozivi izbor za priznavanje vlasničkog instrumenta (za svaki pojedini instrument) prema FVtOCI opciji. Ova se opcija odnosi samo na instrumente koji se ne drže radi trgovanja i nisu derivatni instrumenti.

Većina dobitaka i gubitaka od ulaganja u vlasničke instrumente za koje je odabrana FVtOCI opcija biće priznata u ostali ukupni rezultat (OCI). Dividende se priznaju u Bilansu uspjeha, osim ako predstavljaju povrat dijela troška ulaganja u taj instrument.

Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti priznati u OCI nikada se neće reklasifikovati, odnosno prebaciti iz Ostalog ukupnog rezultata u Bilans uspjeha, pa čak niti nakon prestanka priznavanja instrumenta po kojem su nastale. Slijedom toga, nema ni potrebe za preispitivanjem takvih ulaganja za eventualno dodatno umanjeње vrijednosti. Rezerve u kapitalu nastale vrednovanjem ovih instrumenata (FVtOCI kapitalne rezerve) mogu se prenijeti na drugu komponentu kapitala.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Fer vrijednost kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit FVtOCI je klasifikacija za instrumente za koje postoji dvostruki poslovni model, tj. ciljevi poslovnog modela se postižu kako se novčana sredstva prikupljaju naplatom ugovornog novčanog toka, ali i putem prodaje finansijske imovine. Karakteristike ugovornih novčanih tokova instrumenata ove kategorije i dalje moraju biti isključivo naplate glavnice i kamata (SPPI CF).

Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata klasifikovanih kao FVtOCI priznaju se u Ostali ukupni rezultat (OCI). Svi prihodi od kamata, dobiti i gubici od kursnih razlika i umanjenja vrijednosti priznaju se odmah u Bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekt promjene kreditnog rizika izdavaoca tog finansijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVtOCI potrebno je procijeniti i iskazati ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezervisanja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u Bilansu uspjeha, dok je iznos ispravka vrijednosti već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostalom ukupnom rezultatu. Ispravke vrijednosti priznaju se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskom položaju. Iznosi koji se priznaju u Bilansu uspjeha na ime promjene rezervisanja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u Bilansu uspjeha da je imovina mjerena po amortizacionom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u OCI-u u punom se iznosu reklasifikuju u Bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Banka će svu drugu finansijsku imovinu mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha osim ako nije vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti preko ostalog ukupnog rezultata. Međutim, Banka može napraviti neopozivi izbor pri početnom priznavanju za određena ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti ako na taj način uklanjanje ili značajno smanjuje nedosljednost u mjerenju i priznavanju koja bi inače nastala mjerenjem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka od imovine i obaveza po različitim osnovama.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha kod kojih se transakcioni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha (FVtPL) je:

1. Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja, odnosno ne drži se u poslovnim modelima prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje (engl. NonHtC, NonHtCoS);
2. Dužnički instrumenti čiji novčani tokovi ne predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavljaju vremensku vrijednost novca (engl NonSPPI CF);
3. Vlasnički instrumenti za koje nije odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
4. Derivatni instrumenti.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini ili finansijskoj obavezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u Bilansu uspjeha, osim u sljedećim slučajevima:

1. ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (engl. Hedge Relationship);
2. ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentovati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
3. ako je finansijska obaveza određena po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha i ako se efekti promjena vlastitog kreditnog rizika obaveze moraju prezentovati u ostalom ukupnom rezultatu.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak sticanja može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti za potrebe naknadnog mjerenja. To može biti slučaj ako za mjerenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (nastavak)

Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

1. znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u poređenju sa proračunima, planovima ili ključnim etapama;
2. promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primaoca ulaganja;
3. znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;
4. znatnu promjenu u globalnoj privredi ili privrednom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;
5. znatnu promjenu uspješnosti uporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;
6. unutrašnja pitanja primaoca ulaganja, kao što su prevare, poslovni sporovi, sudski postupak, promjene rukovodstva ili strategije;
7. dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primaoca ulaganja, samog primaoca ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti vrednuju su po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha ukoliko za njih nije odabrana opcija vrednovanja FVtOCI. Vlasnički se instrumenti ne mogu mjeriti po trošku sticanja, niti nekoj drugoj troškovnoj metodi.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha u sljedećim situacijama:

	Poslovni model	Karakteristike novčanih tokova	FVtPL Opcija
1.	Ostalo (ili HfT) – odnosno instrument nije klasifikovan u prva dva poslovna modela (NonHtC i NonHtCoS)	N/A	N/A
2.	HtC ili HtCoS	Non SPPI novčani tokovi	N/A
3.	HtC ili HtCoS	SPPI novčani tokovi	DA

Za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha nije potrebno procjenjivati očekivane kreditne gubitke te ih posebno iskazivati.

Depoziti drugih banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se incijalno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Izdati finansijski instrumenti i finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način. Takvi instrumenti uključuju iznose koji se duguju državi, kreditnim institucijama i klijentima. Nakon početnog priznavanja izdati finansijski instrumenti i ostala pozajmljena sredstva se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada finansijska obaveza prestane da se priznaje, kao i kroz proces amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- je Banka izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamjenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promjenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.12. Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima

Uvođenjem MSFI 9 došlo je do širenja koncepta umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata koji se mjere metodom amortizacionog troška tako da on sada, osim identifikacije i procjene visine nastalih kreditnih gubitaka, uključuje i identifikaciju kreditnih gubitaka koji još uvijek nisu nastali, već Banka njihov nastanak očekuje u narednom periodu.

Primjenom novog standarda MSFI 9, kod kojeg iznos umanjenja vrijednosti predstavlja iznos očekivanih kreditnih gubitaka po finansijskoj imovini, Banka svakoj svojoj izloženosti dodjeljuje određenu nenultu vjerovatnoću nastanka gubitaka

Procentna vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka, koja se zanisa na parametrima kreditnog rizika računa se putem formule :

$$ECL=PD \times LGD$$

- ECL -očekivani kreditni gubici
- PD-vjerovatnoća defaulta
- LGD- gubitak po nastupanju statusa neizmirenja finansijskih obaveza

Parametri kreditnog rizika

PD – Vjerovatnoća defaulta. Za potrebe procjene vrijednosti PD parametra Banka je sve segmente kreditnih klijenata rasporedila u rejting klase. Svakoј rejting klasi, koja se smatra PD-homogenom grupom, je na odgovarajući način dodijeljena PiT (eng.“ Point-in-Time”) vrijednost PD-a. Za one klijente koji posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih vanjskih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi eksterne rejtinge i njima pridružene (javno dostupne) jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i višegodišnje ročne strukture PD-a, dok za ostale klijente koristi interne rejtinge. Internim rejtingzima su inicijalno dodijeljene odgovarajuće jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i pripadajuća im višegodišnja ročna struktura PD-eva .

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

LGD – Gubitak po nastanku defaulta. LGD predstavlja bančinu procjenu nivoa gubitka vezanog uz kreditni plasman u slučaju nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (defaulta). Cjeloživotni LGD predstavlja skup procjena LGD-a kroz uzastopne različite periode post-defaultne (prisilne) naplate, koje Banka primjenjuje na sve periode unutar cjeloživotnog horizonta kreditnih plasmana, a ne samo na slučaj nastupanja statusa neispunjavanja kreditnih obaveza unutar sljedećih 12 mjeseci. S obzirom da vrijednost LGD-a ne zavisi od kretanja kreditne kvalitete primarnih izvora naplate klijenta, odnosno kretanju nivoa PD-a, može se uniformno primjenjivati u različitim podgrupama kreditnog rizika. Dobijene vrijednosti LGD-a se grupišu po LGD-homogenim grupama te se za svaku od njih procjenjuje reprezentativna vrijednost LGD parametra.

EaD - Izloženost u trenutku defaulta. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Banka može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegova defaulta. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti. Procjena očekivanih novčanih tokova se zasniva na istorijskim prijevremenim uplatama ("prepayment-ima"), kao i na ustanovljenom karakteru i snazi veze istorijskih prijevremenih uplata i promjena u kamatnim stopama, u svrhu određivanja očekivanih prijevremenih uplata u budućim scenarijima.

Vjerovatnoćom ponderisani scenariji. Standard zahtjeva da se očekivani kreditni gubici modeliraju po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerovatnoću nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uslova, tako da rezultatna vrijednost ECL predstavlja vjerovatnoćom ponderisani broj zasnovan na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih parametri kreditnog rizika (PD, LGD i EaD) imaju različite vrijednosti. Uticaj promjene ekonomskih uslova ustanovljava se analizom korelacija i regresijskih veza istorijskih vrijednosti makroekonomskih parametara i svakog od parametara kreditnog rizika.

U ovom trenutku je moguće prikupiti podatke samo za posljednje 4 godine kretanja makroekonomskih pokazatelja i stopa defaulta (posmatrano kao par). Na osnovu četverogodišnje serije parova makroekonomskih parametara i parametara kreditnog rizika (npr. GDP/capita – PD tokom 4 godine) nije moguće dobiti nikakvu statistički reprezentativnu korelaciju tih parametara, niti regresijsku vezu među njima, a budući ECL snažno zavisi (i iznosom i tačnošću) od vrijednosti PD-a i LGD-a, u takvim uslovima gdje nije moguće ekspertnu procjenu zavisnosti barem malo zasnivati na rezultatima kvantitativne analize bismo provođenjem makroekonomske korelacije samo nepotrebno narušili tačnost/adekvatnost iznosa ECL-a. Kada kvaliteta dostupnih podataka bude adekvatna, makroekonomski pokazatelji će biti korišteni u modelu, a kako je predviđeno i bančinom metodologijom.

Kategorizacija kreditnog rizika (Staging)

Banka, u svrhu procjene visine ispravke vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke na osnovu procjene nivoa kreditnih gubitaka, na izvještajne datume, sva potraživanja razvrstava u jednu od sljedećih kategorija (Stage) kreditnog rizika:

- a) **Stage 1 (nizak nivo kreditnog rizika – „performing loans“)** - Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja). Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u periodu od 12 mjeseci.
- b) **Stage 2 (povećan nivo kreditnog rizika – „underperforming loans“)** - Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjjenja vrijednosti. Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- c) **Stage 3 (utvrđeno umanjjenje vrijednosti – „non-performing loans“)** - Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja finansijskih obaveza.
- d) **POCI imovina** - Finansijska imovina čija je vrijednost u trenutku sticanja, dakle kupovine ili odobravanja bila umanjjenja zbog postojanja značajnog kreditnog rizika.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Obezbvrijeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Banka za potrebe naknadnog mjerenja finansijske imovine koja se mjeri po amortizacionom trošku, na svaki izvještajni datum utvrđuje da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika dužnika, u odnosu na početno priznavanje.

Za procjenu značajnog kreditnog rizika Banka koristi kvantitativne i kvalitativne inidkatore, koji su definisani standardom i propisani internom metodologijom (SICR Kriterijumi).

Izračun očekivanih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti (grupna i pojedinačna osnova)

Banka primjenjuje dvije opšte metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa ispravki vrijednosti plasmana:

- (1) metodologiju na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- (2) metodologiju na individualnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa ispravki vrijednosti na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi Banka primjenjuje na izloženosti koje su klasifikovane u kategorije 1 (Stage 1) i 2 kreditnog rizika (Stage 2) . Navedena metodologija se primjenjuje i kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 (Stage 3) kredinog rizika, međutim nisu identifikovane kao pojedinačno značajne.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa ispravki vrijednosti na individualnoj osnovi Banka primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 kreditnog rizika (Stage 3) koje su identifikovane kao pojedinačno značajne.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka usljed obezbvrijeđenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njegove procijenjene nadoknadle vrijednosti. Procijenjena nadoknadaiva vrijednost je sadašnja vrijednosti budućih tokova gotovine diskontovana prvobitnom efektivnom kamatnom stopom sredstva. Obračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbjeđenog kolateralom, reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala ili očekivanih tokova gotovine koji mogu nastati od priliva iz obavljanja redovne poslovne djelatnosti klijenta. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrijednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspjeha.

Gubici usljed obezbvrijeđenja kredita i plasmana i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti se evidentiraju u bilansu uspjeha. Krediti i sa njima povezana ispravka vrijednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena, a u skladu sa odlukom Uprave ili Nadzornog odbora Banke.

Kod POCl imovine Banka trenutno primjenjuje identičnu metodlogiju izračuna ispravke vrijednosti kao i za Stage 3, te je interno obilježava kao S3 POCl, s obzirom da je najveći broj klijenata u defaultu razvrstan u POCl imovinu.

Homogene grupe kreditnog rizika. Pri upotrebi metodologije na grupnoj/portfeljnoj osnovi Banka vrši segmentaciju svog portfelja u homogene grupe kreditnog rizika na nivou kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika (PD, LGD i CCF), a u konačnici i iznose očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i s njima vezanih umanjenja vrijednosti, po svakoj od definisanih homogenih grupa.

Banka je na osnovu istorijskih podataka, formirala statistički validne i pouzdane PD-homogene grupe, LGD-homogene grupe i EaD/CCF-homogene grupe, te je urađena:

- **PD segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i klasa kreditnih rejtinga,
- **LGD segmentacija** izloženosti na osnovu tipa kreditnog proizvoda u odnosu na prisutnost kolaterala (kolateralizovani / nekolateralizovani plasmani) i tipa post-defaultnog scenarija naplate ("izlječenje"/naplata, restruktuiranje, likvidacija kolaterala)
- **EaD/CCF segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i tipa kreditnog proizvoda

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

PD – vjerovatnoća default-a Uopšteno govoreći, vrijednost PD parametara se može odrediti statističkim metodama, po osnovu ekspertne procjene ili hibridnom metodom (koja istovremeno uključuje i ekspertno i statističko određivanje pojedinih dijelova potrebnih za procjenu parametra kreditnog rizika¹).

Kako bi osigurala da procjene (12-mjesečnih i višegodišnjih) vrijednosti PD-a koristi prilikom izračuna očekivanih kreditnih gubitaka budu vjerodostojne i pouzdane mjere procesa „defaultiranja“ tokom životnog vijeka svojih izloženosti, Banka se vodila načelima nepristranosti i svim ostalim smjernicama koje propisuje MSFI 9.

Prednosti rejtinga kao homogenih segmenata rizika neplaćanja su sljedeće:

- Pouzdani indikatori relativnog rizika neplaćanja;
- Brzo se prilagođavaju promjenama ekonomskih uslova;
- Svim se dužnicima može dodijeliti (eksterni ili interni) rejting;
- Mogu se koristiti i pri odobravanju, određivanju cijene i monitoringu kreditnih plasmana;
- Čak se i onim dužnicima kojima se u početku ne može na pouzdan način dodijeliti rejting, tzv. NR-klijentima (na primjer start-up preduzećima) može na konzistentan način (upotrebom statističkog modela) dodijeliti adekvatna vrijednost jednogodišnje stope defaulta i PiT jednogodišnje vrijednosti PD-a

Struktura kreditnih rejtinga. Klijenti koji ne posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih eksternih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi interne rejtinge. Interni rejtingi se sastoje od sljedećih komponenti: (1) interna ponašajna – behavioralni scoring, (2) aplikacijsko-finansijska – aplikacijski scoring kod stanovništva, odnosno finansijski scoring kod pravnih lica ili (3) eksterna ponašanja (vezane uz podatke iz lokalnog kreditnog biroa) – „credit bureau“ korekcija. Te se komponente kombinuju u finalni rejting klijenta na osnovu predefinisane spojne sheme, s tim da interni rejting (čak i u slučaju dijela nedostupnih ili nedovoljno ažurnih podataka) minimalno posjeduje barem jednu od spomenutih komponenti. Internim rejtingima su, putem interno razvijenih regresijskih modela, dodijeljene inicijalne jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a.

LGD – gubitak po nastanku default-a Banka procjenjuje vrijednosti LGD-a putem tzv. "work-out" metode procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa post-defaultne (prisilne) naplate. Putem ove metode dobija se procentna stopa post-defaultne (prisilne) naplate (RR-Recovery Rate). LGD predmetnog plasmana se dobije oduzimajući iznos procentne stope post-defaultne naplate od 100%.

EaD – preostala izloženost EaD podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije (neiskorištene dijelove kreditne linije, odgođena potraživanja i potencijalnu buduću izloženost Banke), pri čemu se vanbilansne stavke obično ponderišu sa faktorima kreditne konverzije (CCF), a uopšteno se sastoji od trenutne i potencijalne buduće izloženosti, gdje se iznos potencijalne buduće izloženosti obično određuje statistički na osnovu istorijskih podataka.

Računovodstvena osnova za izračun ispravki vrijednosti (koja sadrži bilansne stavke, kao što su iskorišteni iznosi kreditnih linija/limita, te potraživanja po kamatama i naknadama) odvojena je od osnove za izračun rezervisanja (koja sadrži vanbilansne izloženosti, kao što su neiskorišteni dijelovi kreditnih linija/limita i potencijalne obaveze na primjer po garancijama i akreditivima).

Faktori kreditne konverzije (CCF) kao indikatore očekivane iskorištenosti vanbilansnih dijelova izloženosti u trenutku nastupanja defaulta, variraju s prirodom proizvoda, te se u pravilu procjenjuju na osnovu istorijskih podataka o iskorištenosti njihovih vanbilansnih dijelova. Vrijednosti CCF parametra se izražavaju kao prosječne vrijednosti po tipovima proizvoda (koji na taj način postaju CCF-homogeni segmenti).

U slučaju nedovoljne količine i/ili kvalitete relevantnih istorijskih podataka, koriste se **fiksne vrijednosti zasnovane na konzervativnim ekspertskim procjenama**, koje uvažavaju očekivanja regulatora.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Obračun regulatornih rezervisanja

Banka pored obračuna ispravki vrijednosti po MSFI 9 vrši obračun regulatornih rezervisanja za potencijalne kreditne i druge gubitke koje služe za potrebe izvještavanja prema Agenciji za bankarstvo RS, odnosno za potrebe obračuna adekvatnosti kapitala, klasifikacije, izračuna izloženosti prema klijentima banke, kao i za ostale izvještaje koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo RS.

U skladu sa Odlukom i Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, donesenim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 49/13, 1/14 i 117/17) u daljem tekstu - „Odluka“, propisani su standardi i kriterijumi koje je banka dužna da osigura i sprovodi u ocjeni, preuzimanju, praćenju, kontroli, upravljanju kreditnim rizikom i klasifikaciji svoje aktive. Stavke aktive banke koje se klasifikuju u smislu ove Odluke čine: krediti, depoziti kod banaka, kamata i naknada, hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja, hartije od vrijednosti koje su raspoložive za prodaju, učešće banke u kapitalu drugih pravnih lica i druga bilansna aktiva, osim, stavki bilansne aktive banke koje se ne klasifikuju i u vanbilansu banke: izdate garancije, avali, akcepti mjenica i drugi oblici jemstva, nepokriveni akreditivi, neopozivi odobreni a neiskorišteni krediti i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Na osnovu Odluke, krediti, kao i druga bilansna aktiva i sve navedene vanbilansne obaveze klasifikuju se u sljedeće kategorije: A („dobra aktiva“), B („aktiva sa posebnom napomenom“), C („substandardna aktiva“), D („sumnjiva aktiva“) i E („gubitak“). U skladu sa Odlukom, za plasmane klasifikovane u kategoriju A, Banka formira rezervisanja za kreditne rizike po stopi od 2%, a za kategorije B, C, D i E rezervisanja su sljedeća:

Kategorija B: aktiva sa posebnom napomenom	5% - 15%
Kategorija C: substandardna aktiva	16% - 40%
Kategorija D: sumnjiva aktiva	41% - 60%
Kategorija E: gubitak	100%

U skladu sa Odlukom, rezerve za kreditne gubitke predstavljaju rezerve, koje je Banka prilikom procjene kvaliteta aktive, odnosno klasifikacije stavke aktive, dužna da formira najmanje u skladu sa kriterijumima iz pomenute Odluke, uzimajući u obzir već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u skladu sa internom metodologijom Banke o primjeni Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9.

Ako je iznos rezervi za kreditne gubitke veći od zbira iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i već formiranih rezervi za kreditne gubitke, Banka je u obavezi da utvrđenu razliku tretira kao nedostajuće rezerve za kreditne gubitke i po regulatornom zahtjevu predstavlja odbitnu stavku od kapitala u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom i kapitalnoj zaštiti, a ukoliko je iznos ispravki vrijednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama veći od obračunatog iznosa rezervi za kreditne gubitke, Banka ne iskazuje nedostajuće rezerve po regulatornom zahtjevu. Počev od 31. decembra 2013. godine, izmjenom i dopunom Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, Banka nije u obavezi da vrši pokriće nedostajućih rezervi po regulatornom zahtjevu iz tekuće dobiti.

Reprogramirani krediti

Banka radije reprogramira kredite nego što realizuje sredstva obezbjeđenja, ukoliko ponovna ocjena boniteta klijenta to dozvoljava. To može da podrazumijeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja, a izmjenom uslova ne smatra se da je kredit dospio. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Obezbvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Kolaterali i drugi instrumenti, garancije osiguravajućih kuća i kompanija i zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana. Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći: novčani depoziti, hartije od vrijednosti osiguravajućih kompanija i banaka, hipoteka na nepokretnu i zaloga na pokretnu imovinu.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te, ukoliko ima potrebe, traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja, kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje ispravku vrijednosti.

3.13. Operativni lizing

Lizing je ugovor po kome zakupodavac prenosi na zakupca, uz jednokratno ili sukcesivno plaćanje, pravo da koristi sredstva na ugovoreno vrijeme.

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu prenijeti na zakupca, evidentira se kao operativni lizing. Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspjeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

3.14. Nekretnine i oprema

3.14.1. Priznavanje i vrednovanje

Prilikom inicijalnog priznavanja, nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, odnosno u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstva dovedu u stanje raspoloživo za upotrebu. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine i oprema se knjiže po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.14.2. Naknadno vrednovanje

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, bez uvećanja za izdatke svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke po osnovu obezvrijeđenja. Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se uvećava za iznos naknadnih izdataka nastalih prilikom rekonstrukcije i zamjene dijelova opreme, u trenutku u kome je izdatak nastao pod uslovom da ispunjava uslove da se može pripisati nabavnoj vrijednosti sredstava.

3.14.3. Amortizacija

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode na nabavnu vrijednost nekretnina i opreme tokom procjenjenog korisnog vijeka upotrebe. Zemljište ne podliježe amortizaciji.

Stope amortizacije sredstava se kreću u sljedećim rasponima:

	2018. godina	2017. godina
Zgrade	1,3%	1,3%
Računarska oprema i srodna oprema	14,29% - 20,00%	14,29% - 20,00%
Automobili	12,50% - 15,00%	12,50% - 15,00%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	6,49% - 85,71%	5,88% - 20,00%
Oprema i ostala sredstva	10,00% - 16,50%	10,00% - 16,50%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Nekretnine i oprema (nastavak)

3.14.3. Amortizacija (nastavak)

Sredstva u pripremi se amortizuju nakon stavljanja u upotrebu. Ulaganja u objekte koje Banka koristi u zakupu, amortizuju se na period trajanja zakupa.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se iskazuju u bilansu uspjeha u trenutku njihovog nastanka.

3.14.4. Prestanak priznavanja

Banka prestaje sa priznavanjem nekretnina i opreme u slučaju njihovog otuđenja ili njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobici i gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dio ostalih operativnih prihoda i rashoda.

3.15. Nematerijalna ulaganja

Prilikom inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno vrednuju se u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstvo dovede u stanje neophodno za upotrebu.

Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu obezvrijeđenja. Naknadni izdaci se mogu pripisati vrijednosti prethodno priznatog nematerijalnog sredstva, samo ako produžavaju očekivane buduće ekonomske koristi po osnovu takvog sredstva. Troškovi svakodnevnog održavanja se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak perioda u kome nastanu.

Amortizacija nematerijalnog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebe ekonomske vrijednosti sadržane u nematerijalnom sredstvu. Amortizacione stope nematerijalnih ulaganja kreću se u rasponu od 20% do 25%.

3.16. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine obuhvataju imovinu koju Banka koristi u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine. Investicione nekretnine se prilikom inicijalnog priznanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećane za zavisne troškove. Knjigovodstvena vrijednost se uvećava za izdatke nastale prilikom zamjene dijela postojeće investicione nekretnine od dana kada su izdaci nastali ukoliko su ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje, dok se troškovi svakodnevnog održavanja investicione nekretnine ne pripisuje knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava.

Banka prestaje sa priznavanjem investicione nekretnine u slučaju njihovog otuđenja ili u slučaju njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Gubici i dobici nastali usljed otuđenja ili povlačenja investicione nekretnine iz upotrebe se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja se u skladu sa namjerom Banke i odlukom odgovarajućeg nadležnog organa Banke klasifikuju kao:

- sredstva namjenjena prodaji ili
- investicione nekretnine.

Banka na sredstvima stečenim naplatom potraživanja iskazuje materijalna sredstva primljena po osnovu naplate potraživanja. Banka dolazi u vlasništvo materijalnih sredstava realizacijom zaloga nad kreditima i plasmanima. Pokretna i nepokretna sredstva stečena naplatom potraživanja priznaju se u poslovnim knjigama s namjerom prodaje iste.

U skladu sa relevantnim MRS i MSFI ova sredstva se inicijalno priznaju po trošku sticanja. Nakon početnog priznavanja vrši se usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću sredstava stečenih naplatom potraživanja, kao i usklađivanje ukoliko dođe do obezvrjeđenja sredstava u smislu pada nadoknadive vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju na teret rashoda perioda.

3.16. Obezvrjeđenje nefinansijskih sredstava potraživanja

Banka procjenjuje na dan bilansa stanja, knjigovodstvene vrijednosti nefinansijskih sredstava: nekretnina i opreme, nematerijalnih ulaganja, investicionih ulaganja i materijalne aktive. Ukoliko postoji indikacija da je sredstvo obezvrjeđeno, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost kako bi se odredio gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Ukoliko se utvrdi da je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost se umanjuje do procjenjenog iznosa nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost sredstava utvrđuje se kao vrijednost koja je veća od upotrebne vrijednosti sredstva i njegove fer vrijednosti.

Za sredstva koja podliježu amortizaciji, odnosno za nekretnine i opremu i nematerijalna ulaganja, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Za sredstva koja ne podliježu amortizaciji, odnosno za investiciona ulaganja i materijalnu aktivu, procjena da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou i kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvrjeđenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Nefinansijska imovina za koju je izvršeno umanjenje vrijednosti procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti smanjuje se najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena, umanjena za akumuliranu amortizaciju, u slučaju da nije bio priznat gubitak po osnovu obezvrjeđenja.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine sprovela test umanjenja vrijednosti nefinansijskih sredstava na osnovu kojeg nije bilo potrebe za umanjenjem vrijednosti nekretnina.

3.17. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka, odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se inicijalno priznaju u vanbilansnoj aktivu po fer vrijednosti, a nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija vrednuju se u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procjene troškova neophodnim da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos veći.

Po osnovu finansijske garancije, povećanje obaveza se iskazuje u okviru bilansa stanja, a primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija tokom perioda korištenja garancije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Sredstva u ime i za račun trećih osoba

Banka upravlja sredstvima u ime i za račun pravnih lica. Navedena sredstva ne čine dio imovine Banke i isključena su iz njenog bilansa. Za pružene usluge Banka ostvaruje naknadu.

3.19. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prethodnog događaja, za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i za koju je moguće izvršiti pouzdanu procjenu iznosa obaveze. U slučajevima kada je efekat vremenske vrijednosti novca materijalan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se pretpostavlja da će biti dovoljni da se obaveze izmire.

3.20. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala, emisionog ažia, rezervi kapitala (opštih zakonskih rezervi i ostalih rezervi), neraspoređene dobiti iz ranijih godina, neto dobiti tekućeg perioda, rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu i revalorizacionih rezervi.

Akcijski kapital

Akcijski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih kao kapital i denominovan je u BAM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između uplaćene vrijednosti običnih akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve iz dobiti

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa Zakonom o preduzećima Republike Srpske koji zahtijeva da se 5% dobiti tekuće godine izdvoji u zakonske rezerve sve do iznosa 10% akcijskog kapitala. Zakonske rezerve do 10% akcijskog kapitala mogu se koristiti za pokriće gubitaka tekuće i prošlih godina.

Regulatorne rezerve za procijenjene gubitke iz dobiti

Kao što je već navedeno u napomeni 3.12. regulatorne rezerve za procijenjene gubitke iz dobiti predstavljaju razliku između umanjenja vrijednosti izračunatog u skladu sa zahtjevima MSFI-a i umanjenja vrijednosti izračunatog u skladu sa propisima ABRS-a.

Stanje u rezervama na datum izvještaja predstavlja iznos za koji je umanjena vrijednost izračunata u skladu sa propisima ABRS-a bila veća od izračunatog u skladu sa MSFI.

Iznos nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu na dan 31. decembar 2018. godine predstavlja odbitnu stavku od regulatornog kapitala prilikom obračuna adekvatnosti kapitala Banke.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se odnose na nerealizovane neto dobitke i gubitke formirane kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Dividende

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.21. Zarada po akciji

Zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

4. ZNAČAJNA RAČUNOVODSTVENA RASUĐIVANJA I PROCJENE

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će imati vrijednosti sredstava i obaveza iskazani u finansijskim izvještajima u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se neprekidno evidentiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da će u datim okolnostima biti razumna.

Procjene i prosuđivanja koja bi mogla da izazovu materijalne promjene knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u toku sljedeće finansijske godine opisane su u nastavku teksta.

4.1. Gubici zbog obezvrjeđenja potraživanja

Banka vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvrjeđenja potraživanja najmanje na kvartalnom nivou. U procesu utvrđivanja da li u bilansu uspjeha treba prikazati gubitak zbog obezvrjeđivanja, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine od kreditnog portfolija, prije nego što se smanjenje može identifikovati na pojedinačnom kreditu u tom portfoliju. Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu dužnika u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili na nacionalne ili lokalne okolnosti koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Procjena postojanja objektivnih dokaza o obezvrjeđenju se sprovodi na individualnom nivou finansijskih sredstava koja su pojedinačno značajna. Procjena na grupnom nivou se radi za potraživanja koja nisu individualno značajna i za obezvrjeđenja koja su sadržana u portfoliju a za koje ne postoji objektivni dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju.

Procjena na grupnom nivou zavisi od vrste dužnika, vrste plasmana i ročnosti, kao i podgrupe sa sličnim karakteristikama.

Banka vrši procjene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrijednosti koji su slični karakteristikama sredstava u portfoliju.

4.2. Utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim, tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostali relevantni modeli.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u procjeni „fer“ vrijednosti. Modeli procjene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

4.3. Dugoročne beneficije za zaposlene

Troškovi dugoročnih beneficija za zaposlene se određuju korišćenjem aktuarske procjene. Ona uključuje predviđanje diskontnih stopa, budućih povećanja plata i budućih stopa fluktuacije zaposlenih. S obzirom da je riječ o dugoročnim predviđanjima, ovakve procjene nose viši nivo neizvjesnosti.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Segmenti prepoznati za potrebe izvještavanja po segmentima u skladu sa MSFI 8 uključuju sljedeće:

1. poslovanje sa segmentom privrede
2. poslovanje sa segmentom stanovništva
3. segment finansijsko tržište i
4. segment ostalo.

Izvještaji po segmentima su usklađeni sa finansijskim izvještajima u ovim napomenama. Metodologija alokacije prihoda i troškova po segmentima je ista za obje prikazane godine.

5.1. Bilans uspjeha po segmentima za poslovnu 2018. godinu

	<i>Privreda</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Finansijsko</i> <i>tržište</i> <i>000 BAM</i>	<i>Ostalo</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	42.524	32.681	7.613	-	82.818
Rashodi od kamata	(6.385)	(16.449)	(3.009)	-	(25.843)
Neto prihodi od kamata	36.139	16.232	4.604	-	56.975
Prihodi od naknada i provizija	11.154	16.507	156	1.102	28.919
Rashodi od naknada i provizija	(6.388)	(4.779)	-	-	(11.167)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	4.766	11.728	156	1.102	17.752
Neto prihod od kursnih razlika	4.023	392	-	-	4.415
Ostali operativni prihodi	4.739	2.215	1.381	291	8.626
Operativni rashodi	(27.638)	(23.971)	(3.272)	(710)	(55.591)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	22.029	6.596	2.869	683	32.177
Neto rashodi ispravke vrijednosti	(15.524)	(4.115)	-	(15)	(19.654)
Dobit prije oporezivanja	6.505	2.481	2.869	668	12.523
Porez na dobit	(947)	(361)	(418)	(98)	(1.824)
Dobit tekuće godine	5.558	2.120	2.451	570	10.699
Ostali dobiti i gubici u periodu <i>Stavke koje mogu biti naknadno</i> <i>reklasifikovane u dobitke ili</i> <i>gubitke:</i>					
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(603)	-	(603)
Ukupan rezultat za obračunski period	5.558	2.120	1.848	570	10.096

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.2. Bilans uspjeha po segmentima za poslovnu 2017. godinu

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	45.624	32.751	6.473	-	84.848
Rashodi od kamata	(8.098)	(20.468)	(3.012)	-	(31.578)
Neto prihodi od kamata	37.526	12.283	3.461	-	53.270
Prihodi od naknada i provizija	12.258	14.592	118	1.085	28.053
Rashodi od naknada i provizija	(5.796)	(3.240)	-	-	(9.036)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	6.462	11.352	118	1.085	19.017
Neto prihod od kursnih razlika	2.549	1.091	-	-	3.640
Ostali operativni prihodi	6.012	3.590	2.322	293	12.217
Operativni rashodi	(29.006)	(20.112)	(5.834)	(758)	(55.710)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	23.543	8.204	67	620	32.434
Neto rashodi ispravke vrijednosti	(19.815)	(1.198)	-	214	(20.799)
Dobit prije oporezivanja	3.728	7.006	67	834	11.635
Porez na dobit	(1.060)	(567)	(198)	(28)	(1.853)
Dobit tekuće godine	2.668	6.439	(131)	806	9.782
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza					
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>					
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	273	-	273
Ukupan rezultat za obračunski period	2.668	6.439	142	806	10.055

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.3. Bilans stanja po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	226.883	226.883
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	174.141	174.141
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	-	-	8.029	-	8.029
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	-	-	246.445	-	246.445
Plasmani drugim bankama	2.005	-	-	-	2.005
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	712.659	472.462	-	-	1.185.121
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	55.332	55.332
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	3.198	3.198
Ostala potraživanja i AVR	6.354	5.694	4.647	34.167	50.862
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-
Poslovna aktiva	721.018	478.156	259.121	493.721	1.952.016
Vanbilansna aktiva	146.482	95.128			241.610
UKUPNA AKTIVA	867.500	573.284	259.121	493.721	2.193.626
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	610.099	910.234	-	-	1.520.333
Obaveze po uzetim kreditima	207.800	-	-	-	207.800
Rezervisanja na stavke vanbilansa	2.104	73	-	-	2.177
Ostale obaveze i PVR	6.132	17.091	-	6.224	29.447
Odložene poreske obaveze	-	-	-	47	47
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	37.600	-	37.600
Ukupno obaveze	826.135	927.398	37.600	6.271	1.797.404
Kapital					
Kapital i rezerve	-	-	-	143.912	143.912
Neraspoređena dobit	-	-	-	10.700	10.700
Ukupan kapital	-	-	-	154.612	154.612
Poslovna pasiva	826.135	927.398	37.600	160.883	1.952.016
Vanbilansna pasiva	146.482	95.128	-	-	241.610
UKUPNA PASIVA	972.617	1.022.526	37.600	160.883	2.193.626

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.4. Bilans stanja po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	172.105	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	158.628	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (MRS 39)	-	-	188.235	-	188.235
Plasmani drugim bankama	2.056	-	-	-	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	783.859	459.781	-	-	1.243.640
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	52.536	52.536
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	3.916	3.916
Ostala potraživanja i AVR	12.315	6.607	2.350	37.618	58.890
Odložena poreska sredstva	-	-	-	60	60
Poslovna aktiva	798.230	466.388	190.585	424.863	1.880.066
Vanbilansna aktiva	188.296	99.576	-	-	287.872
UKUPNA AKTIVA	986.526	565.964	190.585	424.863	2.167.938
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	568.761	908.578	-	-	1.477.339
Obaveze po uzetim kreditima	175.886	-	-	-	175.886
Rezervisanja na stavke vanbilansa	4.075	92	-	-	4.167
Ostale obaveze i PVR	5.310	16.448	-	6.102	27.860
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	37.697	-	37.697
Ukupno obaveze	754.032	925.118	37.697	6.102	1.722.949
Kapital					
Kapital i rezerve	-	-	-	147.334	147.334
Neraspoređena dobit	-	-	-	9.783	9.783
Ukupan kapital	-	-	-	157.117	157.117
Poslovna pasiva	754.032	925.118	37.697	163.219	1.880.066
Vanbilansna pasiva	188.296	99.576	-	-	287.872
UKUPNA PASIVA	942.328	1.024.694	37.697	163.219	2.167.938

6. PRIHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Kredit i potraživanja od klijenata	71.132	74.226
Ulaganje u obveznice	7.613	6.473
Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	4.073	4.149
Ukupno prihodi od kamata	82.818	84.848

b) Prihodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Banke	74	21
Privreda	31.012	35.828
Javni sektor	18.564	15.849
Stanovništvo	32.625	32.751
Ostali komitenti	543	399
Ukupno	82.818	84.848

7. RASHODI OD KAMATA

a) Rashodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Depoziti komitenata	19.575	25.418
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.258	3.148
Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	3.010	3.012
Ukupno rashodi kamata	25.843	31.578

b) Rashodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Banke	140	164
Privreda	1.109	1.706
Javni sektor	906	1.133
Stanovništvo	16.096	19.726
Ostali komitenti	7.592	8.849
Ukupno	25.843	31.578

8. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	7.652	7.320
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	3.242	3.171
Naknade po osnovu kredita	491	504
Naknade po izdatim garanc., akreditivima i dr. jemst.	3.541	4.916
Naknade po kartičnom poslovanju	7.182	5.730
Naknade po mjenjačkim poslovima	3.172	2.896
Ostale naknade i provizije	3.639	3.516
Prihodi od naknada i provizija	28.919	28.053

a) Ostale naknade i provizije

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Naknade za bankarske pakete	3.376	3.321
Naknade za vođenje računa	14	3
Naknade za brokerske provizije	226	157
Ostali prihodi od naknada	23	35
Ukupno	3.639	3.516

9. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	1.717	1.653
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	792	803
Naknada i provizija za konverziju	2.037	1.695
Rashodi naknada po poslovima sa karticama	4.779	3.241
Rashodi naknada i provizija prema Agenciji za bank. RS	1.467	1.329
Rashodi naknada i provizija prema Centr. registru i Berzi	184	120
Ostale naknade i provizije	191	195
Ukupno	11.167	9.036

Rashodi naknada po poslovima sa karticama u iznosu od 4.779 hiljada BAM na dan 31. decembar 2018. godine (2017: 3.241 hiljada BAM) se odnose na međubankarske provizije (interchange fee) za rad kartica Visa i MasretCard na bankomatima i POS terminalima drugih banaka, kao i provizije nastale tuđim karticama u trgovačkoj mreži Nove banke.

10. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	11.069	9.319
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	(6.654)	(5.679)
Neto prihod od kursnih razlika	4.415	3.640

11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	4.836	6.568
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	1.278	1.827
Prihodi od smanjenja obaveza	180	947
Prihodi po osnovu prijevremenog razročenja depozita	559	695
Prihodi po osnovu zakupa poslovnih prostora i sefova	672	584
Prihodi po osnovu otkupljenih potraživanja	438	511
Dobici po osnovu prodaje HOV	50	411
Prihodi od prodaje materijalnih vrednosti	210	302
Prihodi od dividendi	52	84
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	18	30
Ostale operativne prihode	333	258
UKUPNO	8.626	12.217

Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja za poslovnu 2018. godinu u iznosu od 4.836 hiljada BAM (2017: 6.568 hiljada BAM), najvećim dijelom se odnose na naplaćenu otpisanu kamatu.

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zaposlenih	21.693	21.818
Troškovi amortizacije	5.535	4.964
Ostali operativni troškovi	24.934	25.489
Ostali rashodi poslovanja	3.429	3.439
Operativni rashodi	55.591	55.710

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)

a) Troškovi zaposlenih

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Troškovi neto zarada	13.031	12.945
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	8.301	8.385
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	150	276
Ostali troškovi zaposlenih	211	212
Troškovi zaposlenih	21.693	21.818

b) Ostali operativni troškovi

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica	3.675	3.776
Troškovi obezbjeđenja objekata, štampanja i druge neproizvodne usluge	3.109	3.441
Troškovi osiguranja depozita	3.102	2.903
Troškovi kartičnog poslovanja	2.824	2.104
Troškovi materijala, goriva, energije i usluga	1.738	1.947
Troškovi telekomunikacija	1.347	1.325
Troškovi marketinga	1.541	1.750
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	1.297	1.630
Troškovi transporta novca	1.105	1.066
Troškovi zakupa licenci	1.120	976
Troškovi eksternih usluga	856	935
Troškovi osiguranja radnika i osnovnih sredstava	840	912
Troškovi održavanja prostorijske	328	325
Ostali operativni troškovi	2.052	2.399
Ostali operativni troškovi	24.934	25.489

U okviru ostalih operativnih troškova iskazani su troškovi kartičarkog poslovanja u iznosu od 2.824 hiljade BAM (2017: 2.104 hiljade BAM) koji se odnose na nadzor ATM bankomata i POS terminala i održavanje softvera za iste.

c) Ostali rashodi poslovanja

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	85	314
Rashodi od prodaje i obezvrijeđenja osnovnih sred.	233	244
Rashodi od prodaje i obezvrijeđenja materijalne aktive	1.216	894
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	204	591
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	692	569
Troškovi za sudske i administrativne takse	201	421
Ostali rashodi	798	406
Ostali poslovni rashodi	3.429	3.439

13. NETO RASHODI ISPRAVKI VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Neto rashodi indirektnog otpisa plasmana	22.578	17.086
(Prihod)/Rashod indirektnog otpisa ostalih potraživanja	(483)	180
Rashodi indirektnog otpisa materijalne aktive	4.650	2.268
(Prihod)/Rashod rezervisanja za vanbilansne stavke	(7.106)	1.479
Rashodi po osnovu rezervisanja za sudske sporove	13	(214)
Rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine	2	-
Ostali poslovni rashodi	19.654	20.799

14. POREZ NA DOBIT

Tekući porez na dobit za 2018. godinu obračunat je primjenom poreske stope od 10% na oporezivu dobit prikazanu u poreskom bilansu za poreske obveznike u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, i Brčko Distrikta.

Komponente poreza na dobit za 2018. godinu su:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Tekući porez na dobit	1.835	1.890
Promjena u odloženim porezima:		
- Odložene poreske obaveze	(71)	(37)
- Odložena poreska sredstva	60	-
Porez na dobit	1.824	1.853

Usaglašavanjem pozicija iz poreskog bilansa (prihoda, troškova i osnovice za oporezivanje) sa poreskom stopom važećom u Republici Srpskoj za 2018. i 2017. godinu porez na dobit može se dalje analizirati na sljedeći način:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2018.</i>	<i>2017.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Dobit prije oporezivanja	12.523	11.635
Računovodstveni rezultat pomnožen propisanom poreskom stopom od 10%	1.252	1.164
Poreski efekti troškova i prihoda koji se ne priznaju za svrhe poreza na dobit	583	726
Porez na dobit	1.835	1.890
<i>Efektivna poreska stopa za period</i>	14,66%	16.24%

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Promjene na odloženim porezima bile su sljedeće:

	Odložena poreska sredstva 000 BAM	Odložena poreska obaveza 000 BAM	Neto odložena poreska obaveza 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2017.	60	(155)	(95)
(Smanjenje)/povećanje odloženih poreskih sredstava/obaveza	-	37	37
Stanje na dan 31. decembra 2017.	60	(118)	(58)
Stanje na dan 1. januara 2018.	60	(118)	(58)
(Smanjenje)/povećanje odloženih poreskih sredstava/obaveza	(60)	71	11
Stanje na dan 31. decembra 2018.	-	(47)	(47)

15. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Blagajna u domaćoj valuti	19.342	14.673
Blagajna u stranoj valuti	39.675	41.404
Žiro račun poslovne jedinice	1.790	1.563
Sredstva kod Centralne banke	143.529	101.719
Devizni računi kod ino banaka	22.718	12.746
Ispravka vrijednosti na novčana sredstva	(171)	-
Ukupno	226.883	172.105

Promjene na isprawkama vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Stanje na početku godine	-	-
Prva primjena MSFI 9	1.525	-
Ispravke vrijednosti u tekućoj godini	3	-
Ukidanja ispravke vrijednosti	(1.357)	-
Stanje na dan 31. decembra	171	-

16. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Obavezna rezerva kod Centralne banke	174.141	158.628
Ukupno	174.141	158.628

U okviru sredstava rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine sadržana je obračunata obavezna rezerva za period održavanja od 21. do 31. decembra 2018. godine. Prosječno stanje računa rezervi za navedeni period iznosi 322.962 hiljade BAM i uključuje prosječnu obaveznju rezervu u iznosu od 174.141 hiljada BAM i iznos veći od obavezne rezerve u iznosu od 148.821 hiljada BAM.

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukama Centralne banke Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi, koja propisuje osnovicu za obračun obavezne rezerve, obračunski period, stopu obavezne rezerve, kao i obračun naknade banci za iznos sredstava na računu rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti sredstva izražena. Obavezna rezerva se obračunava prema stanju tih sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda, koji prethodi periodu obračuna. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) počinje svakog mjeseca prvog, jedanaestog i dvadesetprvog dana, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu. Banka je obavezna da nakon svakog obračunskog perioda, a najkasnije u roku od tri dana po isteku perioda obračuna i dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine izvještaj o stanju svojih depozita i pozajmljenih sredstava izraženih u konvertibilnim markama.

Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS" br. 33/16) te Odlukom o dopuni Odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS" br. 55/16), definisano je da stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka BiH iznosi 10% na depozite i pozajmljena sredstva.

U skladu sa navedenim Odlukama, Centralna banka obračunava naknadu na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska Centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate). Ukoliko u toku perioda održavanja dođe do promjene vrijednosti Deposit Facility Rate-a primjenjuje se stopa koja je važila na prvi dan perioda održavanja tokom kojeg je došlo do promjene Deposit Facility Rate-a.

17. FINANSIJSKA IMOVINA

U skladu sa izabranim poslovnim modelom, Banka je Finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju sa 01.01.2018. godine reklasifikovala u Finansijsku imovinu koja se drži radi trgovanja i Finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (Napomena 2.4. – MSFI Finansijski instrumenti).

U sljedećoj tabeli dat je pregled finansijske imovine po namjeni:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (MRS 39)		
Hartije od vrijednosti za trgovanje	-	5.269
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	130
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	-	2.312
Obveznice Republike Srpske	-	180.524
Neto vrijednost na dan 31. decembra	-	188.235
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)		
Hartije od vrijednosti za trgovanje	6.753	-
Neto vrijednost na dan 31. decembra	6.753	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	91	-
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	1.185	-
Obveznice Republike Srpske	246.686	-
Ispravka vrijednosti obveznica	(241)	-
Neto vrijednost na dan 31. decembra	247.721	-

Promjene na ispravkama vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Stanje na početku godine	-	-
Ispravke vrijednosti u tekućoj godini	246	-
Ukidanja ispravke vrijednosti	(5)	-
Stanje na dan 31. decembra	241	-

Banka na dan 31. decembra 2018. godine ima iskazano učešće (udjele) u drugim pravnim licima. Ni jedno učešće u kapitalu pojedinačnog pravnog lica ne prelazi 5% priznatog kapitala Banke.

Takođe, na dan 31. decembra 2018. godine ukupna neto vrijednost svih učešća Banke u kapitalu kod drugih pravnih lica ne prelazi 20% priznatog kapitala Banke, a ukupan iznos u drugim nefinansijskim pravnim licima ne prelazi 10% osnovnog kapitala Banke.

17. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)

Struktura učešća u kapitalu drugih pravnih lica data je u sljedećoj tabeli:

		31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
	% učešća		
Banjalučka berza a.d. Banjaluka	9.47%	252	252
Centralni registar HoV a.d. Banjaluka	7%	235	235
ZIF Unioninvest fond a.d.Bijeljina	7.85%	200	200
Nova Real Estate a.d Banjaluka	9%	450	450
Nova Leasing d.o.o. Banjaluka		-	860
DASTO-SEMTEL d.o.o. Bijeljina		-	1.215
SWIFT		86	31
		1.223	3.243
Ispravka vrijednosti		(38)	(931)
Učešća u kapitalu, neto		1.185	2.312

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospjeća	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost 000 BAM	Odstupanje od fer vrijednosti 000 BAM	Stanje na dan 31.12.2018. 000 BAM
Obveznice RS	03.12.2014.	03.12.2019.	5,50%	1.455	37	1.492
Obveznice RS	08.12.2014.	18.06.2019.	6,00%	600	13	613
Obveznice RS	11.03.2015.	11.03.2019.	4,50%	2.500	-	2.500
Obveznice RS	08.07.2015.	08.07.2019.	4,00%	1.613	-	1.613
Obveznice RS	21.10.2015.	21.10.2020.	4,25%	8.000	115	8.115
Obveznice RS	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50%	24.965	-	24.965
Obveznice RS	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50%	20.000	421	20.421
Obveznice RS	27.01.2017.	27.01.2020.	3,25%	11.100	58	11.158
Obveznice RS	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50%	21.640	9	21.649
Obveznice RS	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50%	6.190	68	6.258
Obveznice RS	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00%	10.000	-	10.000
Obveznice RS	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75%	15.497	6	15.503
Obveznice RS	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75%	9.150	118	9.268
Obveznice RS	13.06.2018.	31.01.2023.	3,00%	1.000	22	1.022
Eurobond	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75%	107.571	-	107.571
Ukupno				241.281	867	242.148
Ispravka vrijednosti						(241)
Stanje na dan 31. decembra						241.907

Pregled Obveznica Republike Srpske stare devizne štednje (RSDS) sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospjeća	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost 000 BAM	Odstupanje od fer vrijednosti 000 BAM	Stanje na dan 31.12.2018. 000 BAM
Obveznice RSDS	04.04.2016.	15.09.2019.	2,50%	331	194	525
Ukupno				331	194	525

17. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)

Pregled Obveznica Republike Srpske ratne štete (RSRS) sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospjeća	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost 000 BAM	Odstupanje od fer vrijednosti 000 BAM	Stanje na dan 31.12.2018. 000 BAM
Obveznice RSRS	31.03.2016.	27.06.2023.	1,50%	295	169	464
Obveznice RSRS	30.06.2016.	15.12.2023.	1,50%	214	90	304
Obveznice RSRS	30.06.2016.	25.10.2023.	1,50%	323	163	486
Obveznice RSRS	31.03.2016.	15.06.2024.	1,50%	337	149	486
Obveznice RSRS	30.06.2016.	09.06.2025.	1,50%	207	94	301
Obveznice RSRS	30.06.2016.	31.05.2025.	1,50%	371	163	534
Obveznice RSRS	31.03.2016.	24.12.2025.	1,50%	311	134	445
Obveznice RSRS	31.03.2016.	25.09.2026.	1,50%	362	136	498
Obveznice RSRS	30.06.2016.	26.09.2027.	1,50%	359	135	494
Ukupno				2.779	1.233	4.012

18. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA

a) Pregled po korisnicima kredita

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
- Preduzeća	516.211	556.885
- Javna i državna preduzeća	132.665	111.546
- Vlada	140.222	168.912
- Stanovništvo	495.110	478.348
- Ostali komitenti	12.316	12.157
Kredit i plasmani komitentima (bruto)	1.296.524	1.327.848
Ispravka vrijednosti	(111.403)	(84.208)
Ukupni krediti plasirani komitentima (neto)	1.185.121	1.243.640

18. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA (nastavak)

b) Ročnost dospijuća kredita

Ročnost dospijuća kredita klijentima, prema roku dospijuća, sa stanjem na dan 31. decembar je sljedeća:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Do 30 dana	97.170	88.698
Od 1 do 3 mjeseca	50.103	55.165
Od 3 do 12 mjeseci	237.511	234.668
Od 1 do 5 godina	857.395	594.212
Preko 5 godina	54.345	355.105
Kreditni korisnicima na dan 31. decembra (bruto)	1.296.524	1.327.848
Ispravka vrijednosti	(111.403)	(84.208)
Kreditni korisnicima na dan 31. decembra (neto)	1.185.121	1.243.640

c) Koncentracija kredita korisnika

Koncentracija ukupno plasiranih sredstava komitentima od strane Banke, na dan 31. decembar po granama djelatnosti je sljedeća:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Poljoprivreda, lov i ribolov	50.674	60.311
Rudarstvo i industrija	195.731	198.715
Građevinarstvo	94.259	79.308
Trgovina	164.644	184.058
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	20.890	22.282
Transport, skladištenje, telekomunikacije	15.360	18.164
Finansije	57.802	23.784
Trgovina nekretninama	16.420	13.850
Administracija, druge javne usluge	140.222	168.912
Stanovništvo	495.110	478.348
Ostalo	45.412	80.116
Kreditni i plasmani komitentima (bruto)	1.296.524	1.327.848
Ispravka vrijednosti	(111.403)	(84.208)
Kreditni i plasmani komitentima (neto)	1.185.121	1.243.640

Promjene na ispravkama vrijednosti bile su sljedeće:

	31.12.2018. 000 BAM	31.12.2017. 000 BAM
Stanje na početku godine	84.208	68.870
Prva primjena MSFI 9	4.552	-
Ispravke vrijednosti u tekućoj godini	52.988	35.430
Ukidanja ispravke vrijednosti	(30.221)	(18.404)
Isknjižavanje kredita	(124)	(1.688)
Stanje na dan 31. decembra	111.403	84.208

19. OSNOVNA SREDSTVA I ULAGANJE U NEKRETNINE

Osnovna sredstva i promjene na osnovnim sredstvima u toku 2018. i 2017. godine prikazani su kako slijedi:

u 000 BAM	Zemljište i poslovne zgrade	Oprema i ostala sredstva	Investicione nekretnine i oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Avansi za osnovna sredstva	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Stanje na dan 01.01.2017.	27.290	46.326	8.110	2.657	558	84.941
Nabavke u toku godine	-	-	-	3.265	-	3.265
Aktiviranje osnovnih sredstava i polovne opreme	383	3.127	-	(3.449)	-	61
Reklasifikacija osnovnih sredstava	2.704	-	(1.026)	1.026	-	2.704
Prenos ulaganja osnovnih sredstava	(2.127)	(1.127)	(2.540)	-	-	(5.794)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	-	(1.291)	(1.291)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	-	1.663	1.663
Prodaja	(75)	(398)	-	-	-	(473)
Donacija	-	(43)	-	-	-	(43)
Otpis/rashodovanje	-	(2.245)	-	(186)	-	(2.431)
Stanje na dan 31.12.2017.	28.175	45.640	4.544	3.313	930	82.602
Stanje na dan 01.01.2018.	28.175	45.640	4.544	3.313	930	82.602
Nabavke u toku godine	-	-	-	5.759	-	5.759
Aktiviranje osnovnih sredstava i polovne opreme	1.643	2.441	-	(4.084)	-	-
Prenos sa materijalno stečene imovine	5.538	-	-	414	-	5.952
Prenos na materijalno stečenu imovinu	(151)	-	(905)	-	-	(1.056)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	-	(2.063)	(2.063)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	-	1.824	1.824
Prodaja	(132)	(366)	(291)	-	-	(789)
Donacija	-	(64)	-	-	-	(64)
Otpis/rashodovanje	(2)	(2.721)	-	(24)	-	(2.747)
Stanje na dan 31.12.2018.	35.071	44.930	3.348	5.378	691	89.418
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI						
Stanje na dan 01.01.2017.	1.192	27.896	-	-	-	29.088
Amortizacija	294	4.070	-	-	-	4.364
Prenos ulaganja u objekat	-	(516)	-	-	-	(516)
Prenos na investicione nekretnine	(334)	-	-	-	-	(334)
Aktiviranje polovne opreme	-	62	-	-	-	62
Prodaja	(2)	(331)	-	-	-	(333)
Donacija	-	(43)	-	-	-	(43)
Otpis/rashodovanje	-	(2.222)	-	-	-	(2.222)
Stanje na dan 31.12.2017.	1.150	28.916	-	-	-	30.066
Stanje na dan 01.01.2018.	1.150	28.916	-	-	-	30.066
Amortizacija	307	4.292	-	-	-	4.599
Prenos sa materijalne aktive na osnovna sredstva	2.214	-	-	-	-	2.214
Ispravka Vrijednosti ulaganja u investicione nekretnine	-	-	129	-	-	129
Prodaja	(13)	(190)	-	-	-	(203)
Donacija	-	(63)	-	-	-	(63)
Otpis/rashodovanje	-	(2.656)	-	-	-	(2.656)
Stanje na dan 31.12.2018.	3.658	30.299	129	-	-	34.086
Sadašnja vrijednost						
Stanje na dan 31.12.2018.	31.413	14.631	3.219	5.378	691	55.332
Stanje na dan 31.12.2017.	27.025	16.724	4.544	3.313	930	52.536

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka nema građevinske objekte založene kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza. Banka posjeduje vlasničku dokumentaciju za građevinske objekte.

Banka je sprovedla test provjere umanjjenja vrijednosti nekretnina na dan 31. decembra 2018. godine na osnovu kojeg nije bilo potrebe za umanjnjem vrijednosti nekretnina.

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA

<i>u 000 BAM</i>	<i>Nematerijalna sredstva</i>	<i>Licence softveri</i>	<i>Nemat. ulaganja u pripremi</i>	<i>Avansi</i>	<i>Ukupno</i>
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2017. godine	1.763	8.453	2.543	73	12.832
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	696	57	753
Aktiviranja u toku godine	-	2.447	(2.447)	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(73)	(73)
Stanje na dan 31.12.2017. godine	1.763	10.900	792	57	13.512
Stanje na dan 01.01.2018. godine	1.763	10.900	792	57	13.512
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	146	72	218
Aktiviranja u toku godine	-	759	(759)	-	-
Stanje na dan 31.12.2018. godine	1.763	11.659	179	129	13.730
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2017. godine	1.693	7.304	-	-	8.997
Amortizacija	36	563	-	-	599
Stanje na dan 31.12.2017. godine	1.729	7.867	-	-	9.596
Stanje na dan 01.01.2018. godine	1.729	7.867	-	-	9.596
Amortizacija	33	903	-	-	936
Stanje na dan 31.12.2018. godine	1.762	8.770	-	-	10.532
Sadašnja vrijednost					
Stanje na dan 31.12.2018. godine	1	2.889	179	129	3.198
Stanje na dan 31.12.2017. godine	34	3.033	792	57	3.916

21. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Sredstva stečena naplatom potraživanja	30.153	27.072
Otkupljena potraživanja	2.950	8.126
Potraživanja za kamatu i naknadu	7.464	8.067
Zalihe kancelarijskog i potrošnog materijala	680	714
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu za rentnu štednju	3.129	4.681
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima	3.362	3.366
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po HoV	4.647	2.350
Razgraničena potraživanja za unaprijed plaćene troškove	1.449	1.127
Razgraničena potraživanja za obračunate prihode	1.193	204
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	10.017	12.602
Ukupno	65.044	68.309
Ispravka vrijednosti	(14.182)	(9.419)
Stanje na dan 31. decembra	50.862	58.890
a) Materijalne vrijednosti		
	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Sredstva stečena naplatom potraživanja:		
- zemljište	7.236	5.987
- nekretnine	18.136	15.622
- oprema	4.781	5.463
Ukupno	30.153	27.072
Ispravka vrijednosti materijalne imovine	(7.222)	(2.827)
Stanje na dan 31. decembra	22.931	24.245

21. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR (nastavak)

b) Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Potraživanja za namjenski depozit za obavljanje platnih transakcija sa karticama	2.333	2.171
Potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu gotovinskih isplata na ATM bankomatima za isplate od popisa do kraja poslovne godine	1.406	3.389
Potraživanja za izvršena plaćanja po karticama Nove banke	1.276	1.430
Potraživanja po osnovu avansa	471	1.427
Potraživanja za plaćanja po garanciji	792	1.135
Ostala potraživanja od klijenata banke	715	793
Potraživanja po osnovu prodaje zaliha	81	616
Potraživanja po osnovu naknada koje se refundiraju	277	362
Ostala potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu minusnog salda	245	214
Potraživanja po osnovu platnih kartica	782	174
Potraživanja od zaposlenih (za naknadu štete i sl.)	10	130
Potraživanja za date depozite na ime licitacije za sudske sporove	33	106
Potraživanja za više plaćen porez iz dobiti	61	-
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	1.535	655
Ukupno	10.017	12.602

Promjene na ispravkama vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Stanje na početku godine	9.419	7.169
Prva primjena MSFI 9	439	-
Ispravke vrijednosti u tekućoj godini	6.927	3.568
Ukidanja ispravke vrijednosti	(1.800)	(1.060)
Isknjižavanje ispravke vrednosti	(803)	(258)
Stanje na dan 31. decembra	14.182	9.419

22. DEPOZITI KOMITENATA

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Depoziti komitenata	1.520.333	1.477.339
Ukupno	1.520.333	1.477.339
a) Depoziti po korisnicima		
	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Kamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	10.301	21
Javna i državna preduzeća	46.791	89.608
Privreda	19.067	123.280
Vanprivreda	74.156	99.099
Vlada i vladine institucije	205.556	205.609
Strana lica	12.613	22.375
Domaća fizička lica	720.002	727.620
Ukupno kamatonosni depoziti	1.088.486	1.267.612
Nekamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	151	2.366
Javna i državna preduzeća	26.068	3.663
Privreda	151.365	28.470
Vanprivreda	26.517	2.412
Vlada i vladine institucije	47.123	12.017
Strana lica	12.844	7.458
Domaća fizička lica	167.779	153.341
Ukupno nekamatonosni depoziti	431.847	209.727
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan 31. decembar	1.520.333	1.477.339

22. DEPOZITI KOMITENATA (nastavak)

b) Depoziti po ročnosti

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Tekući računi i depoziti po viđenju		
Vlada i vladine institucije	235.693	184.808
Privreda i javna i državna preduzeća	207.340	168.118
Banke i bankarske institucije	173	2.120
Stanovništvo	250.788	209.483
Ostali tekući računi i depoziti po viđenju	38.835	35.456
Ukupno depoziti po viđenju	732.829	599.985
Kratkoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	1.586	21.905
Privreda i javna i državna preduzeća	3.528	3.880
Banke i bankarske institucije	-	-
Stanovništvo	22.240	26.656
Ostali	29.856	32.461
Ukupno kratkoročni depoziti	57.210	84.902
Dugoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	15.400	10.913
Privreda i javna i državna preduzeća	34.257	74.272
Banke i bankarske institucije	10.279	267
Stanovništvo	637.206	673.026
Ostali	33.152	33.974
Ukupno dugoročni depoziti	730.294	792.452
Stanje na dan 31. decembra	1.520.333	1.477.339

23. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Obaveze po uzetim kreditima	207.800	175.886
Ukupno	207.800	175.886

23. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Investiciono razvojna banka Republike Srpske a.d. Banja Luka:		
- Fond stanovanja RS	57.031	52.743
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	98.724	73.795
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	52.009	47.043
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS (Svjetska banka - IBRD)	14	2.143
Federalno ministarstvo finansija (po Projektu razvoja male komercijalne poljoprivrede)	22	162
Ukupno	207.800	175.886

Na dan 31. decembra 2018. godine tekuća dospjeća za obaveze po dugoročnim kreditima iznose 29.638 hiljada BAM (31. decembra 2017. godine iznosila su 26.336 hiljada BAM).

Obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja Investiciono razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB RS), odnose se na pojedinačne ugovore sa rokovima dospjeća od 3 do 20 godina i godišnjom kamatnom stopom od 0,50% do 3,70 %. IRB RS je u 2018. godini izvršila smanjenje i fiksiranje izlaznih kamatnih stopa prema postojećim i budućim korisnicima stambenih kredita.

Sredstva su primljena u cilju kreditiranja: poljoprivrede, preduzetnika i preduzeća, za jedinice lokalne samouprave, kao i za stambene kredite stanovništva.

Banka je u 2018. godini povećala kreditiranje iz sredstava IRB RS, tako da obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja IRB RS iznose 207.764 hiljada BAM i u odnosu na 2017. godinu su povećane za 17,90 %.

IRB RS je u skladu sa Pravilima plasmana sredstava po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS“ br. 33/18 i 62/18) definisala u članu 5. tačka 2. i članu 22. stav 3. tačka 4. da IRB RS u ime i za račun fondova kojim upravlja zaključuje okvirni ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ugovor o zajmu, a u skladu sa rezultatima finansijske analize posrednika i ugovor o zalaganju sadašnjeg i budućeg portfolija, za plasman sredstava po kreditnim linijama.

S tim u vezi, IRB RS je zaključila sa Bankom ugovore o zalaganju kreditnog portfolija i to za sljedeće fondove (datum posljednjeg zalaganja 30.07.2018. godine):

1. Fond za razvoj istočnog dijela RS;
2. Fond za razvoj i zapošljavanje RS i
3. Fond stanovanja RS.

Stanje potraživanje po osnovu kredita koji su založeni dana 30.07.2018. godine, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine iznose:

Bruto iznos: 176.922 hiljada BAM
Ispravka vrijednosti: 10.742 hiljada BAM
Neto iznos: 166.180 hiljada BAM

Ukupan broj partija: 1.274.

Navedeni iznosi su registrovani u registru zaloga.

Banka na dan 31.12.2018. godine nema drugih hipoteka, zaloga ili drugih tereta nad stavkama aktive, izuzev prethodno navedenog.

24. REZERVISANJA NA STAVKE VANBILANSA

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Rezervisanja za vanbilansne stavke	2.177	4.167
Ukupno rezervisanja	2.177	4.167
Promjene na rezervisanjima za vanbilansne stavke:		
	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Stanje na početku godine	4.167	2.687
Prva primjena MSFI 9	5.117	-
Rezervisanja u tekućoj godini	1.128	3.083
Ukidanje rezervisanja	(8.235)	(1.603)
Stanje na dan 31. decembra	2.177	4.167

25. OSTALE OBAVEZE I PVR

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Razgraničeni prihodi - unaprijed naplaćena naknada	7.303	7.065
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u dom. valuti	3.407	3.951
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u str. valuti	4.860	5.557
Razgraničene obaveze za ostale obračunate troškove	375	429
Rezervisanja za otpremnine	315	313
Rezervisanja za sudske sporove	105	91
Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	277	277
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.436	506
Ostale obaveze - unaprijed naplaćeni anuiteti po kreditima	7.061	4.737
Obaveze po primljenim sredstvima - neraspoređeni priliv	518	1.633
Obaveze po osnovu platnih kartica realizovanih u drugim bankama	108	635
Obaveze prema dobavljačima	520	611
Obaveze po kamatama	178	184
Obaveze za dividende	306	168
Obaveze po osnovu poštanskih uputnica	131	119
Ostale obaveze	2.547	1.466
Ukupno	29.447	27.742

25. OSTALE OBAVEZE I PVR (nastavak)

Promjene na rezervisanjima za otpremnine, sudske sporove i ostale potencijalne obaveze:

	Rezervisanja za otpremnine 000 BAM	Rezervisanja za sudske postupke 000 BAM	Rezervisanja za ostale potenc. obaveze 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 01.01.2017.	313	305	277	895
Rezervisanja u tekućoj godini	-	68	-	68
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(282)	-	(282)
Stanje na dan 31.12.2017.	313	91	277	681
Stanje na dan 01.01.2018.	313	91	277	681
Rezervisanja u tekućoj godini	2	58	-	60
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(44)	-	(44)
Stanje na dan 31.12.2018.	315	105	277	697

26. SUBORDINIRANI DUG (dopunski kapital)

Obaveze po osnovu subordiniranog duga:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Subordinirani dug (dopunski kapital)		
- u domaćoj valuti	37.600	37.600
- u stranoj valuti	-	97
Ukupno	37.600	37.697

Obaveze po osnovu subordiniranog duga u ukupnom iznosu od 37.600 hiljada BAM, datiraju iz 2014. godine (šesta emisija obveznica).

Stanje obveznica po osnovu subordiniranog duga nakon povrata	Datum rješenja Komisije Hov RS	Nominalna vrijednost emisije BAM	Broj emitovanih obveznica	Kamatna stopa	Grejs period	Rok dospjeća
Šesta emisija	28.11.2014.	37.600.000	376	8,00%	5 godina	10 god.

Nadzorni odbor Banke je dana 06. novembra 2014. godine donio Odluku o emitovanju šeste emisije obveznica, koja predstavlja objedinjavanje I, II, III, IV i V emisije obveznica, a upisom šeste emisije obveznica u Centralni registar HOV izvršeno je brisanje obveznica emitovanih kroz prvih pet emisija.

Šestom emisijom obveznica emitovano je 376.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 BAM po obveznici, ukupne nominalne vrijednosti 37.600.000 BAM uz kamatnu stopu 8%, sa rokom dospjeća od 10 godina i grace periodom od 5 godina. Kupac navedenih obveznica je Investiciono razvojna banka Republike Srpske i fondovi kojima ona upravlja.

Banka na dan 31. decembra 2018. godine nije imala obaveze prema USAID-u po osnovu subordiniranog duga (2017: 97 hiljada BAM). Banka je u toku 2003. godine kupila kreditni portfolio od USAID-a za iznos od 4.825 hiljada BAM. Iznos od 2.895 hiljada BAM plaćen je u avgustu 2003. godine, dok je za preostali iznos od 1.930 hiljada BAM zaključen Ugovor o subordiniranom kreditu. Saglasno Ugovoru o subordiniranom kreditu, Banka je u obavezi da subordinirane obaveze plati u jednakim kvartalnim ratama počev od 1. decembra 2003. godine do 1. septembra 2018. godine, uz fiksnu kamatnu stopu EuroLibor na godišnjem nivou.

27. KAPITAL**Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Akcijski kapital (obične akcije)	134.638	126.274
Emisioni premija (ažio)	8.070	8.070
Rezerve iz dobiti	8.562	8.073
Revalorizacione rezerve	40	643
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	(7.398)	4.274
Neraspoređena dobit iz ranijeg perioda	1	1
Neraspoređena dobit tekuće godine	10.699	9.782
Ukupno	154.612	157.117

Akcijski kapital

Ukupan akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2018. godine sastoji se od 134.637.768 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM (31. decembar 2017. godine: 126.274.406 obične akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM).

Skupština Banke je 29. juna 2018. godine donijela Odluku o XXVIII emisiji hartija od vrijednosti (XXII emisija akcija) iz neraspoređene dobiti za 2017. godinu. Iznos emisije je 8.363.362 BAM, podijeljen u 8.363.362 obične akcije klase A, čija je nominalna vrijednost 1 BAM. Ukupan iznos registrovanog kapitala nakon okončanja XXVIII emisije hartija od vrijednosti iznosi 134.637.768 BAM. Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dana 27. juna 2018. godine, donijela Rješenje kojim se daje saglasnost Novoj banci a.d Banja Luka da izvrši XXVIII emisiju hartija od vrijednosti (XXII emisiju akcija) po osnovu pretvaranja neraspoređene dobiti za 2017. godinu u kapital u ukupnom iznosu od 8.363.362 BAM. Na osnovu Rješenja Okružnog Privrednog suda Banja Luka Republika Srpska od 23. avgusta 2017. godine, ukupan iznos osnovnog kapitala Banke nakon emisije akcija iznosi 134.637.768 BAM, podijeljen je na 134.637.768 akcija klase A, a nominalna vrijednost jedne akcije je 1 BAM.

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2018. godine su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO	28.043	20,83%
Respect PLUS DOO Banja Luka	13.015	9,67%
Gas - petrol DOO Mrkonjić Grad	9.730	7,23%
Ban gradnja DOO Banja Luka	7.090	5,27%
Radanović Slobodan	6.957	5,17%
Invest Nova AD Bijeljina	6.732	5,00%
Integral Inženjering AD	4.295	3,19%
Balta Tarik	3.227	2,40%
New Concept DOO Banja Luka	2.909	2,16%
Interpromet DOO Novi Grad	2.723	2,02%
Elek Nedeljko	2.621	1,95%
Gajić Zoran	2.417	1,80%
Sivrić Zdenko	2.305	1,71%
Čurčić Slobodan	2.298	1,71%
Aqua tim DOO Laktaši	2.160	1,60%
Ostali	38.116	28,31%
Ukupno	134.638	100,00%

27.KAPITAL (nastavak)

Akcijski kapital (nastavak)

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2017. godine bili su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije	% učešća običnih akcija
Radović Milan	10.067	7,97%
Interpromet DOO Novi Grad	7.900	6,26%
Radanović Slobodan	6.565	5,20%
Invest Nova AD Bijeljina	6.264	4,96%
Integral Inženjering AD	4.028	3,19%
Financ D.O.O. Banja Luka	3.893	3,08%
Avlijaš Goran	3.475	2,75%
Euro Line DOO Banja Luka	3.213	2,54%
Rožić Tihomir	3.028	2,40%
Balta Tarik	3.027	2,40%
New Concept DOO Banja Luka	2.728	2,16%
Avlijaš Sonja	2.568	2,03%
Avlijaš Boris	2.525	2,00%
Elek Nedeljko	2.458	1,95%
ZU Crvena apoteka Mrkonjić Grad	2.380	1,88%
Ostali	62.155	49,22%
Ukupno	126.274	100,00%

Sve gore navedene promjene akcionara Banke u 2018. godini evidentirane su u jedinstvenoj evidenciji akcionara kod Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske. Banka na dan 31. decembra 2018. godine ima novčani iznos kapitala u iznosu od 134.637.768 BAM. Članom 34., stav 1 Zakona o bankama Republike Srpske propisan je minimalan iznos novčanog kapitala od 15.000.000 BAM, a članom 37. stav 4. Zakona o bankama Republike Srpske i članom 34. stav 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog. Na dan 31. decembra 2018. godine, koeficijent adekvatnosti kapitala Banke iznosio je 14,55% (31. decembra 2017. godine: 13,9%) bez uključene neto dobiti tekuće godine. Koeficijent adekvatnosti kapitala sa uključenom neto dobiti tekuće godine nakon revidiranja će iznositi 15,36%.

Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od 8.070 hiljada BAM na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine se odnosi na pozitivnu razliku između uplaćene vrijednosti akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve kapitala

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom i propisima Republike Srpske i Statutom Banke i na dan 31. decembra 2018. godine iznose 8.562 hiljada BAM.

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke

Regulatorne rezerve za procijenjene gubitke iz dobiti formirane su u skladu sa Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka donesenim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Rezerve za kreditne gubitke predstavljaju rezerve, koje je Banka prilikom procjene kvaliteta aktive, odnosno klasifikacije stavke aktive, dužna da formira najmanje u skladu sa kriterijumima iz pomenute Odluke uzimajući u obzir već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama. Izmjenom Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke nisu u obavezi da počev od 31. decembra 2013. godine vrše pokriće nedostajućih rezervi po regulatornom zahtjevu. U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu predstavljaju odbitnu stavku od kapitala banke.

27.KAPITAL (nastavak)

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke (nastavak)

Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve za kreditne gubitke iznose (7.398) hiljada BAM (31. decembra 2017. : 4.274 hiljade BAM) a iste se odnose na:

- regulatorne rezerve za kreditne gubitke koje su formirane 1. januara 2010. godine u iznosu od 4.274 hiljade BAM, u skladu sa izmijenjenim računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske;
- regulatorne rezerve za kreditne gubitke koje su formirane 1. januara 2018. godine u iznosu od (11.761) hiljada BAM, u skladu sa prvom primjenom Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9).

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 10.700 hiljada BAM, a obuhvata neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda u iznosu od 1 hiljadu BAM i ostvarenu neto dobit tekućeg perioda u iznosu od 10.699 hiljada BAM.

Odlukom Skupštine akcionara Banke od 29. juna 2018. godine, Banka je raspodjelila neto dobiti poslovne 2017. godine u iznosu od 9.782 hiljade BAM, raspodjelom u: obavezne zakonske rezerve u iznosu od 489 hiljada BAM, isplatom akcionarima u svrhu plaćanja poreza u iznosu od 930 hiljada BAM i XXII emisiju akcija u iznosu od 8.363 hiljade BAM.

Revalorizacija rezerve

Revalorizacija rezerve na dan 31. decembra 2018. godine iznose 40 hiljada BAM i formirane su kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrjednosti klasifikovanih kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

28. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

	2018.	2017.
	(U 000 BAM)	
Neto dobit koja se odnosi na vlasnike običnih akcija Banke	10.699	9.782
Ponderisani prosječni broj običnih akcija	129.780	120.732
Zarada po akciji	0,08	0,08

29. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA

U cilju zadovoljenja finansijskih potreba komitenata, Banka odobrava različite vidove garancija i ostalih preuzetih i potencijalnih obaveza. Iako se pomenute obaveze ne priznaju u bilansu stanja, one sadrže kreditni rizik i stoga čine sastavni dio sveukupnog rizika Banke.

Ukupno stanje potencijalnih obaveza je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
Plative garancije	56.958	60.527
Činidbene garancije	103.100	137.913
Nepokriveni nostro akreditivi	0	147
Neopozive kreditne obaveze	81.552	89.285
Ukupno	241.610	287.872

29. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA (nastavak)

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika ukoliko se za to ispune potrebni uslovi. Garancije i „stand-by“ kreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorištene odobrene kredite i revolving kredite (kreditne kartice i pozajmice). Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodne buduće gotovinske odlive.

Ipak, potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorištenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i ista zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta. Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorištenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročno preuzetih obaveza.

30. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi su zbog prirode bankarskog poslovanja česta pojava. Banka je ustanovila protokol za upravljanje sudskim sporovima. Na osnovu analize tužbenog zahtjeva i pravnog savjeta, Banka vrši procjenu iznosa potencijalnog gubitka po osnovu sudskih sporova. Banka rezerviše sredstva za sve negativne efekte koji mogu nastati po sudskim sporovima odnosno mogu imati uticaj na finansijsku poziciju Banke.

Vrijednost sudskih sporova za 44 predmeta koji se vode protiv Banke na dan 31.12.2018. godine iznose 5.972 hiljade BAM (2017: 4.742 hiljade BAM). Uprava Banke procjenjuje da u budućim periodima neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu negativnog ishoda sudskih sporova koji su u toku, veći od iznosa stvorenog rezervisanja na dan 31. decembra 2018. godine, u iznosu od 105 hiljada BAM.

Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je procijenila odgovarajuća rezervisanja na teret rezultata poslovanja u tekućoj i prethodnim godinama. Na dan 31. decembra 2018. godine rezervisanja za obezbjeđenje od potencijalnih gubitaka po ovom osnovu iznose 105 hiljada BAM (2017: 91 hiljada BAM).

Banka u kontinuitetu prati pravne rizike, te procjenjuje očekivane troškove pravnih postupaka po osnovu kojih formira odgovarajuća rezervisanja.

31. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžement Banke čine:

MRS 24.19	Naziv	Opis
MRS 24.19 (a)	Matični subjekti	Banka nije imala matične subjekte
MRS 24.19 (b)	Subjekti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem nad subjektom	Banka nije imala subjekte sa zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem nad subjektom
MRS 24.19 (c)(d)(e)	Zavisni subjekti; pridruženi subjekti; zajednički poduhvati u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima	Banka nije imala zavisne, pridružene subjekte i zajedničke poduhvate u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima
MRS 24.19 (f)	Ključno upravljačko osoblje subjekta ili njegovog matičnog subjekta	Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke te lica povezana sa navedenim članovima
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Ostali mali akcionari

31.ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Stanja na kraju godine i efekti transakcija sa članovima Uprave, Nadzornog odbora i ostalim ključnim osobljem i njima povezanim stranama, kao i sa ostalim povezanim licima navedenim u tabeli iznad su prikazani u sljedećim tabelama:

Bilans stanja za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA				
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	-	2.388	24.831	27.219
Ostala potraživanja i AVR	-	272	720	992
Poslovna aktiva	-	2.660	25.551	28.211
Vanbilans- neopozive obaveze	-	1.195	992	2.187
Vanbilans- potencijalne obaveze	-	4.997	6.008	11.005
Vanbilansna aktiva	-	6.192	7.000	13.192
UKUPNA AKTIVA	-	8.852	32.551	41.403
PASIVA				
Obaveze				
Depoziti komitenata	-	10.149	17.807	27.956
Ostale obaveze i PVR	-	35	1.270	1.305
Poslovna pasiva	-	10.184	19.077	29.261
Vanbilans- neopozive obaveze	-	1.195	992	2.187
Vanbilans- potencijalne obaveze	-	4.997	6.008	11.005
Vanbilansna pasiva	-	6.192	7.000	13.192
UKUPNA PASIVA	-	16.376	26.077	42.453

Bilans stanja za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA				
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	58	20.693	59.919	80.670
Ostala potraživanja i AVR	4	126	2.855	2.985
Poslovna aktiva	62	20.819	62.774	83.655
Vanbilans- neopozive obaveze	-	1.405	4.445	5.850
Vanbilans- potencijalne obaveze	-	12.969	48.865	61.834
Vanbilansna aktiva	-	14.374	53.310	67.684
UKUPNA AKTIVA	62	35.193	116.084	151.339
PASIVA				
Obaveze				
Depoziti komitenata	-	8.510	33.898	42.408
Ostale obaveze i PVR	-	543	620	1.163
Poslovna pasiva	-	9.053	34.518	43.571
Vanbilans- neopozive obaveze	-	1.405	4.445	5.850
Vanbilans- potencijalne obaveze	-	12.969	48.865	61.834
Vanbilansna pasiva	-	14.374	53.310	67.684
UKUPNA PASIVA	-	23.427	87.828	111.255

31.ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Bilans uspjeha poslovne 2018. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b) 000 BAM</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f) 000 BAM</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g) 000 BAM</i>	<i>Ukupno 000 BAM</i>
Prihodi od kamata	-	1.080	1.512	2.592
Rashodi od kamata	-	(109)	(336)	(445)
Neto prihodi od kamata	-	971	1.176	2.147
Prihodi od naknada i provizija	-	521	347	868
Ostali poslovni prihodi	-	878	746	1.624
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(161)	(1.355)	(1.516)
Dobit tekuće godine	-	2.209	914	3.123

Bilans uspjeha poslovne 2017. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b) 000 BAM</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f) 000 BAM</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g) 000 BAM</i>	<i>Ukupno 000 BAM</i>
Prihodi od kamata	1	1.253	3.668	4.922
Rashodi od kamata	-	(212)	(554)	(766)
Neto prihodi od kamata	1	1.041	3.114	4.156
Prihodi od naknada i provizija	-	471	1.707	2.178
Ostali poslovni prihodi	-	236	3.982	4.218
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(207)	(4.644)	(4.851)
Dobit tekuće godine	1	1.541	4.159	5.701

U okviru redovnih transakcija obavljaju se transakcije sa povezanim licima po fer tržišnim uslovima za koje Banka procjenjuje da nema rizika od transfernih cijena.

32. PORESKI RIZICI

Obzirom da Banka posluje na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine (oba entiteta i Brčko Distrikt BiH) u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u sve tri jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni, dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone postoji ograničen broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju između državnih i entitetskih ministarstava i institucija u vezi sa pravnom implementacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Kao rezultat toga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta budu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

33. OPERATIVNI ZAKUP

Operativni zakup se odnosi na zakup poslovnica od pravnih i fizičkih lica, kao i na zakup po osnovu prostora za ugradnju bankomata.

Buduća ukupna očekivana plaćanja po osnovu operativnog lizinga u slučajevima kada se Banka javlja kao zakupac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Do 1 godine	2.964	3.539
Između 1 i 5 godina	9.480	10.379
Preko 5 godina	2.679	3.312
Ukupno	15.123	17.230

Buduće ukupne očekivane naplate po osnovu ugovorenih kada se Banka javlja kao zakupodavac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2018.	2017.
	000 BAM	000 BAM
Do 1 godine	541	519
Između 1 i 5 godina	64	58
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	605	577

34. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Prema procjeni, tromjesečni bruto domaći proizvod (BDP) u Republici Srpskoj ima pozitivne stope realnog rasta u 2018. godini. Za prvo tromjesečje procjenjena je stopa realnog rasta BDP od 3,3%, za drugo tromjesečje 3,6% i treće tromjesečje 3,8%. Negativna stopa realnog rasta, u sva tri tromjesečja, procjenjena je u području Prerađivačke industrije. U području Informacije i komunikacije u prvom tromjesečju procjenjena je negativna stopa realnog rasta, dok je u drugom i trećem tromjesečju realni BDP pozitivan. U ostalim područjima djelatnosti, u sva tri tromjesečja, procjenjene su pozitivne stope realnog rasta BDP.

Prosječna neto plata u 2018. godini iznosila je 857 BAM. U odnosu na prosječnu neto platu u 2017. godini, koja je iznosila 831 BAM, u 2018. godini prosječna neto plata realno je veća za 1,9%. Prosječna neto plata u decembru 2018. godine, iznosila je 891 BAM i realno je veća za 5,2% u odnosu na prosječnu neto platu u decembru 2017. godine.

Bankarski sektor ima visok stepen pravne i regulatorne usklađenosti, a po karakteru prevladava konzervativno bankarstvo sa depozitima kao osnovnim izvorima poslovanja i kreditima kao osnovnim proizvodima. Takođe obavlja funkciju platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom i ima značaj u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banke kontinuirano unapređuju i modernizuju poslovanje, sa ciljem prilagođavanja bankarskih proizvoda i usluga potrebama korisnika i provode aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona o bankama RS koje regulišu obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U svom poslovanju banke su i dalje dominantno izložene kreditnom riziku. U trećem kvartalu 2018. godine novčana sredstva, ulaganja u hartije od vrijednosti za trgovanje i kreditna aktivnost su bili u porastu. Depoziti, obaveze banaka po uzetim kreditima, kao i subordinisani dugovi zabilježili su rast u trećem kvartalu 2018. godine u odnosu na kraj 2017. godine. Ukupni kapital bankarskog sektora je u blagom porastu u odnosu na kraj 2017. godine. Trend rasta depozita građana je i dalje prisutan, a u okviru istih štednja građana je, takođe, zabilježila rast u odnosu na kraj 2017. godine. Na nivou bankarskog sektora, sa 30. septembrom 2018. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat na osnovu čega može se zaključiti da je bankarski sektor u cjelini stabilan i adekvatno kapitalizovan, a likvidnost i profitabilnost na zadovoljavajućem nivou.

34. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE (nastavak)

U cilju usklađivanja regulatornog okvira bankarskog sektora RS sa bazelskim okvirom i EU direktivama za bankarsku superviziju, 25. januara 2017. godine stupio je na snagu Zakon o bankama Republike Srpske. Na osnovu navedenog zakona Agencija za bankarstvo RS je donijela set podzakonskih akata kojima se detaljnije regulišu značajne izmjene regulative za rad banaka koje se odnose na uvođenje novih standarda, odnosno standarda interne procjene kapitala (ICAAP), načina izračunavanja kapitala (izračunavanje regulatornog kapitala, zahtjevi vezani za zaštitne slojeve kapitala i za finansijsku polugu), zatim na unapređenje korporativnog upravljanja u bankama sa strožije postavljenim zahtjevima, uvođenje novih minimalnih standarda za upravljanje rizikom likvidnosti i minimalnih pokazatelja likvidnosti (LCR), bolju pripremljenost banaka na krizne situacije i nadzor na konsolidovanoj osnovi. Na sveobuhvatniji i precizniji način definisane su i mjere kojima će Agencija za bankarstvo RS raspolagati u nadzoru bankarskog sektora.

U skladu sa gore navedenim izmjenama, Banka će u cilju unaprjeđenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti, u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti na:

- oprezno i kvalitetno poslovanje i kapitalno jačanje,
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija,
- unaprjeđenju sistemu upravljanja rizicima, posebno kreditnim i rizikom likvidnosti, i
- uspostavljanju i unaprjeđenju stress testova na moguće scenarije kriznih situacija i njihov uticaj na poslovanje banke, a posebno kapital, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

35.1. Uvod

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom, a koje obuhvata: proces neprekidnog identifikovanja, mjerenja i praćenja, definisanja i uspostavljanja ograničenja rizika i primjenu drugih vrsta kontrola i nadzora. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci je, u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. Banka je u osnovi izložena kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku. Osim toga, Banka posebno prati operativne rizike, rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, kao i uticaj rizika koji se odnose na zemlju porijekla lica kome je Banka izložena. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obavješćavanje organa upravljanja Banke o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promjene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Nadzorni odbor i Uprava Banke

Nadzorni odbor i Uprava Banke su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za definisanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu prijedloga Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa Banke. Odlukom Nadzornog odbora Banke o prihvatljivom nivou rizika za Banku ili „Apetit za rizike“ definisani su osnovni parametri (limiti) za različite vrste rizika.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor) ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za sve vrste rizika. Prateći trendove pojedinih vrsta rizika Odbor za upravljanje aktivom i pasivom daje prijedloge i mjere za poboljšanje istih.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju ima odgovornost za praćenje sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima u Banci.

Samostalno odjeljenje za internu reviziju

Proces upravljanja rizikom u Banci se kontroliše od strane Samostalnog odjeljenja za internu reviziju, koja ispituje adekvatnost procedura i usaglašenost Banke sa usvojenim politikama i procedurama, način upravljanja rizicima i efikasnost uspostavljenog sistema interne revizije. Samostalno odjeljenje za internu reviziju diskutuje rezultate svog rada sa Upravom Banke i izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke o svojim nalazima i preporukama, kao i u skladu sa svojim programom rada, vrši provjeru funkcionisanja uspostavljenih internih revizija u okviru samih organizacionih dijelova Banke.

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima

U Banci je organizovan Sektor za upravljanje rizicima, u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za kontrolu rizika,
- za upravljanje operativnim rizicima,
- za upravljanje tržišnim rizikom,

te Sektor za preuzimanje rizika u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za upravljanje kreditnim rizikom,
- za identifikaciju rizika za fizička lica.

Procedurama koje se odnose na funkcionisanje svih odjeljenja u okviru Sektora za upravljanje rizicima, definisana su pravila i odgovornosti za praćenje usaglašenosti sa principima, politikama i limitima definisanim u Banci. U iste je uključeno praćenje rizika prema postavljenim limitima, kao i kompletno obuhvatanje rizika u sistemu mjerenja i izvještavanja.

U implementaciji kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih Poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom u Sektoru za preuzimanje rizika se bavi upravljanjem kreditnim rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz proces odobravanja, dok se odjeljenje za kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima, pored ostalih aktivnosti, bavi upravljanjem kreditnim rizicima na nivou portfelja.

U okviru Sektora za upravljanje rizicima, organizovano je Odjeljenje za upravljanje tržišnim rizikom koje ima za cilj upravljanje rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kao i kamatnim rizikom. Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava obaveze, zavisi prije svega od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Minimalni standardi za kreiranje i sprovođenje politike likvidnosti su uspostavljeni u okviru limita, definisanih Odlukom Nadzornog odbora o prihvatljivom nivou rizika i Planom poslovanja Banke, tako da obezbjeđuju sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve obaveze na dan dospelja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, Banka sprovodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno njenih novčanih tokova (priliva i odliva) i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke. Za upravljanje rizikom likvidnosti Banka sprovodi i stres testove koji imaju za cilj da se identifikuju potencijalni likvidnosni gapovi koji mogu nastati u određenim vremenskim periodima i pod određenim uslovima i to: po osnovu odliva depozita, nemogućnosti transformacije dijelova aktive u likvidna sredstva, povećanog odliva gotovine i slično, te u skladu s tim i identifikuje potencijalne dodatne izvore finansiranja koji će omogućiti pokriće nastalog gapa.

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja

Rizici Banke se mjere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procjenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste vjerovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje. Banka takođe koristi metod najgorih scenarija koji se mogu desiti kao posljedica dešavanja ekstremnih događaja za koje postoji mala vjerovatnoća da se dese.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na politici, procedurama, definisanim i uspostavljenim limitima. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici. Ove informacije se prezentuju Upravi i Nadzornom odboru Banke. Izvještaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, mjerenje tržišnog rizika, pokazatelje likvidnosti i drugo.

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja (nastavak)

Koncentracije kreditnog rizika mogu da nastanu kada je određen broj strana uključen u slične poslovne aktivnosti, ili posluju u istom regionu, ili kada imaju slične ekonomske karakteristike tako da se očekuje, da njihova mogućnost da ispunе svoje obaveze, bude pod uticajem sličnih promjena ekonomske ili druge prirode. Koncentracija ukazuje na relativnu osjetljivost poslovanja Banke na promjene koje pogađaju određenu industriju ili geografsko područje.

Kako bi izbjegla prekomjernu koncentraciju rizika, politike i procedure Banke sadrže specifične smjernice za razvoj i očuvanje diversifikovanog portfolija. Shodno tome, Banka kontroliše i upravlja identifikovanim koncentracijama kreditnog rizika.

35.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispunі svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesečno i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolia.

U sprovođenju kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. U Sektoru za preuzimanje rizika, Banka ima Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom koje se bavi upravljanjem rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz odobravanje, dok odjeljenje za kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima upravlja kreditnim rizikom na nivou cjelokupnog portfelja banke.

Pomenuta odjeljenja se kontinuirano razvijaju i osnovne aktivnosti istih su uspostavljanje, praćenje i kontrola primjene utvrđene politike, pravila, smjernica u svim segmentima kreditnog poslovanja, identifikacija rizika u procesu odobravanja plasmana kroz kontrolu odstupanja od utvrđenih standarda u procesu odobravanja plasmana, realnu ocjenu kvaliteta klijenta, adekvatnu procjenu vrijednosti kolateralā, odnosno instrumenata zaštite od neplaćanja, ograničenje rizika u smislu uspostavljanja limita i prihvatljivog nivoa rizika po segmentima, preduzimanje adekvatnih mjera radi zaštite kreditnog portfolia od negativnih kretanja i usklađivanje uslova kreditiranja sa nivoom preuzetog rizika. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da procjeni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mjere.

Cilj Banke je da kroz kreditnu politiku i program upravlja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, i po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

a) **Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika**

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija bilansa stanja. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	31. decembar 2018. 000 BAM	31. decembar 2017. 000 BAM
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	226.883	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	174.141	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (MRS 39)	-	188.235
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	6.753	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	247.721	-
Plasmani drugim bankama	2.005	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.185.121	1.243.640
Ostala potraživanja i AVR	50.862	58.890
Ukupno	1.893.486	1.823.554
Potencijalne obaveze	160.058	198.587
Neopozive obaveze	81.552	89.285
Ukupno	241.610	287.872
Ukupna izloženost riziku	2.135.096	2.111.426

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

Detalji o maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku svake od klasa finansijskih instrumenata biće objelodanjeni u samim napomenama vezanim za specifične finansijske instrumente.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita kreditne izloženosti u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema pojedinačnom klijentu na dan 31. decembar 2018. godine iznosi 33.607 hiljada BAM (31. decembar 2017. godine: 30.606 hiljada BAM).

Finansijska sredstva Banke prije uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	Plasmani drugim bankama	Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
31. decembra 2018. godine	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	202.255	174.141	6.753	247.721	95	1.185.121	50.862	241.610	2.108.558
Evropska Unija	22.502	-	-	-	1.910	-	-	-	24.412
Ostalo	2.126	-	-	-	-	-	-	-	2.126
Ukupno	226.883	174.141	6.753	247.721	2.005	1.185.121	50.862	241.610	2.135.096

	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Plasmani drugim bankama	Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
31. decembra 2017. godine	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	157.482	158.628	188.235	178	1.243.640	58.890	287.872	2.094.925
Evropska Unija	7.914	-	-	1.878	-	-	-	9.792
Ostalo	6.709	-	-	-	-	-	-	6.709
Ukupno	172.105	158.628	188.235	2.056	1.243.640	58.890	287.872	2.111.426

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)

Analiza izloženosti Banke kreditnom riziku, po industrijskim sektorima, prije uzimanja u obzir sredstva obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar	31. decembar
	2018.	2017.
Neto maksimalna izloženost	000 BAM	000 BAM
Stanovništvo	505.923	482.449
Prerađivačka industrija	202.776	230.998
Trgovina	201.827	239.329
Finansijske usluge	66.204	33.903
Poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda	52.521	64.086
Građevinarstvo	141.926	126.207
Transport	51.623	46.980
Usluge, ugostiteljstvo i turizam	21.169	26.689
Trgovina nekretninama	16.600	16.705
Vlada i državni organi	397.978	361.503
Banke i finansijske institucije	408.019	338.110
Ostalo	68.530	144.467
Ukupno	2.135.096	2.111.426

Kolaterali i drugi instrumenti zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana.

Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći:

- Novčani depozit, hartije od vrijednosti, garancije osiguravajućih kuća i banaka, zalog na nepokretnu i pokretnu imovinu i jemstva.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te ukoliko ima potrebe traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje ispravku vrijednosti.

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive

Kvalitetom finansijskih sredstava Banka upravlja koristeći internu klasifikaciju plasmana zasnovanu na MSFI 9 metodologiji.

Kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u bilansu stanja, zasnovanim na razvrstavanju po nivoima kreditnog rizika (Stage-evima) posmatrano po tipovima klijenata, klasama ratinga i danima kašnjenja sa posebnim akcentom na kredite za 2018. godinu prikazan je sljedećim tabelama:

(U 000 BAM)					
Banke/ostali komitenti	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2018.
Plasmani drugim bankama	2.006	-	-	-	2.006
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	888.081	227.454	66.240	114.749	1.296.524
Bruto izloženost	890.087	227.454	66.240	114.749	1.298.530
Ispravka vrijednosti	2.616	12.494	38.657	57.637	111.404
Neto izloženost	887.471	214.960	27.583	57.112	1.187.126

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po segmentima na dan 31.12.2018. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

(U 000 BAM)					
Plasmani ostalim komitenitima po segmentima	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2018.
FI *	8.070	-	-	-	8.070
Government	26.791	-	-	-	26.791
L-RSGU	99.634	15.213	-	551	115.398
MSE-SEB	12.960	2.291	914	174	16.339
Non-Profit-Org	1.150	462	2.916	-	4.528
PI	350.503	96.449	23.714	8.104	478.770
SME-Corp-DEB	388.973	113.039	38.696	105.920	646.628
Bruto izloženost	888.081	227.454	66.240	114.749	1.296.524
Ispravka vrijednosti	2.615	12.494	38.657	57.637	111.403
Neto vrijednost	885.466	214.960	27.583	57.112	1.185.121

*Nebankarske finansijske institucije

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po klasama rejtinga na dan 31.12.2018. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

(U 000 BAM)					
Plasmani ostalim komitentima po klasama ratinga	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2018.
1	41.770	10	-	-	41.780
2	238.083	437	-	782	239.302
3	159.095	923	-	181	160.199
4	177.492	2.950	-	1.767	182.209
5	170.192	5.253	-	1.256	176.701
6	46.244	51.556	-	4.352	102.152
7	38.470	32.047	-	336	70.853
8	-	75.459	-	3.300	78.759
9	-	24.617	-	2.423	27.040
10	-	34.202	-	551	34.753
Default	-	-	66.240	99.801	166.041
NR**	16.735	-	-	-	16.735
Bruto izloženost	888.081	227.454	66.240	114.749	1.296.524
Ispravka vrijednosti	2.615	12.494	38.657	57.637	111.403
Neto vrijednost	885.466	214.960	27.583	57.112	1.185.121

*dio klijenata u defaultu je istovremeno i POCI imovina

**Klijenti bez ratinga

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po danima kašnjenja na dan 31.12.2018. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

(U 000 BAM)					
Dani kašnjenja	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2018.
1. Bez kašnjenja	886.822	218.059	1.636	50.453	1.156.970
2. od 1-30	1.259	7.325	1.637	265	10.486
3. od 31 do 90 dana	0	2.070	200	817	3.087
4. veće od 90 dana	0	0	62.767	63.214	125.981
Bruto izloženost	888.081	227.454	66.240	114.749	1.296.524
Ispravka vrijednosti	2.615	12.494	38.657	57.637	111.403
Neto vrijednost	885.466	214.960	27.583	57.112	1.185.121

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima za 2017. godinu prikazan je u sljedećoj tabeli:

<i>u 000 BAM</i>	Nedospjeli i neobezvređeni			Dospjeli ali pojedinačno ne obezvrijeđeni	Pojedinačno obezvrijeđeni	Ukupno 31.12.2017.
	Visok stepen	Standardni stepen	Substandardni stepen			
Plasmani bankama	2.056	-	-	-	-	2.056
Plasmani klijentima	1.105.554	36.483	8.538	3.823	89.242	1.243.640

Dospjeli ali neobezvrijeđeni plasmani na dan 31. decembra 2017:

Pozicije bilansa stanja	Do 30 dana 000 BAM	31 do 60 dana 000 BAM	61 do 90 dana 000 BAM	Više od 90 dana 000 BAM	Ukupno 31.12.2017.
Plasmani stanovništvu	279	74	73	2.103	2.529
Korporativni plasmani	581	236	47	430	1.294
Ukupna finansijska sredstva	860	310	120	2.533	3.823

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.2. Kreditni rizik (nastavak)

Restrukturirani krediti

Pod restrukturiranim kreditima Banka smatra kredite i druge plasmane kod kojih je izvršeno restrukturiranje i promjena inicijalno ugovorenih uslova usljed nemogućnosti klijenta da izmiruje svoje obaveze u skladu sa ugovorom definisanim uslovima i rokovima zbog problema u poslovanju i pogoršanja finansijskih pokazatelja. Na dan 31. decembra 2018. godine, bruto restrukturirani krediti i plasmani iznose ukupno 136.104 hiljade BAM i isti su klasifikovani u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, te Odlukom o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica u bankama i Odlukom o privremenim mjerama za kreditne obaveze klijenata koji su ugroženi elementarnim nepogodama. Na dan 31. decembra 2017. godine restrukturirani krediti su iznosili 140.105 hiljada BAM.

35.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka gubitka odnosno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze. Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva.

Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, Banka putem sistema upravljanja aktivom i pasivom, prateći buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnoj osnovi vrši diversifikaciju izvora finansiranja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti Banka sprovodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno novčanih tokova i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja. Banka svakodnevno prati i analizira stanje u okruženju tj privredna dešavanja kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti Banke, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan za vanredne (neočekivane) situacije i udare koji mogu ugroziti likvidnost Banke.

Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava Banke, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Banka obezbjeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planira potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provodi politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti Banka se oslanja na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospelja i maksimalno moguću diversifikaciju izvora po dospelju, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbjeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visokolikvidnih hartija od vrijednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija.

U skladu sa zakonskim okvirima i internim limitima, politikama i procedurama, Banka upravlja ročnom usklađenošću tako što izrađuje projekciju cashflow-a, prateći nivo koncentraciju depozita koji dopijevaju (po ročnim razredima), uzimajući u obzir vjerovatnoću odliva (stress testovi) i priliva novih depozita.

Početkom 2018. godine stupila je na snagu nova Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banaka kojom se uvodi obaveza praćenja pokazatelja LCR i NSFR.

Prema podacima na dan 31.12.2018 godinu Banka je ostvarila visoke koeficijente ispunjenja likvidnosti, putem velikog iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, plasmana sredstava kod domaćih i ino banaka, i portfolija visokolikvidnih hartija od vrijednosti.

Na dan 31.12.2018. godine Banka je u potpunosti ispoštovala zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost. Obavezna rezerva je održavana prema propisima utvrđenim od strane Centralne banke BiH.

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Banka na dan 31. decembra 2018. godine ima veću dospijevajuću pasivu u odnosu na aktivu, kumulativno u periodu do godinu dana, u iznosu od 229.807 hiljada BAM (na dan 31. decembra 2017. godine u iznosu od 339.590 hiljada BAM). Porast je uslovljen trendom velikog rasta depozita po viđenju, iz razloga porasta broja klijenata i povećanja poslovanja preko Nove banke. Rukovodstvo Banke primjenom redovnih stress testova redovno analizira tekuću likvidnost, uzimajući u obzir strukturu i diverzifikaciju izvora finansiranja. Obzirom da se banka dominantno finansira iz depozita stanovništva koji imaju nisku stopu fluktuacije, smatra se da likvidnost banke u ovom ročnom razredu neće biti ugrožena. Banka konstantno održava visoku stopu likvidnosti, u cilju stvaranja zaštitnog buffera za potrebe likvidnih odliva. Banka takođe održava i visok nivo finansijske imovine raspoložive za prodaju, kao dodatnu likvidnosnu rezervu.

Tabela ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost imovine i obaveza na osnovu očekivanog odliva po finansijskim obavezama, projektovan od strane Banke, na dan 31. decembra 2018. godine:

31. decembar 2018.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	226.883	-	-	-	-	226.883
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	174.141	-	-	-	-	174.141
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	6.753	-	-	-	-	6.753
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	246.445	-	-	39	1.237	247.721
Plasmani drugim bankama	252	-	1.557	196	-	2.005
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	48.496	48.620	231.214	557.412	299.379	1.185.121
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	55.332	55.332
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	3.198	3.198
Ostala potraživanja i AVR	19.907	2.198	22.224	6.441	92	50.862
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	722.877	50.818	254.995	564.088	359.238	1.952.016
Obaveze						
Depoziti komitenata	546.527	136.967	517.029	307.474	12.336	1.520.333
Obaveze po uzetim kreditima	2.151	4.844	22.642	99.217	78.946	207.800
Rezervisanja na stavke vanbilansa	112	812	919	301	33	2.177
Ostale obaveze i PVR	5.211	494	20.789	2.287	713	29.494
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	30.080	7.520	37.600
Kapital i reserve	-	-	-	-	154.612	154.612
Ukupno obaveze	554.001	143.117	561.379	439.359	254.160	1.952.016
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2018. godine	168.876	-92.299	-306.384	124.729	105.078	-

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost imovine i obaveza na osnovu očekivanog odliva po finansijskim obavezama, projektovan od strane Banke, na dan 31. decembra 2017. godine:

31. decembar 2017.	<i>Do 1 mjesec</i> <i>000 BAM</i>	<i>Od 1 do 3</i> <i>mjeseca</i> <i>000 BAM</i>	<i>Od 3 do 12</i> <i>mjeseci</i> <i>000 BAM</i>	<i>Od 1 do 5</i> <i>godina</i> <i>000 BAM</i>	<i>Preko 5</i> <i>godina</i> <i>000 BAM</i>	<i>Ukupno</i> <i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	172.105	-	-	-	-	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	158.628	-	-	-	-	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	185.794	-	-	129	2.312	188.235
Plasmani drugim bankama	179	-	1.721	156	-	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	42.030	52.970	229.398	579.773	339.469	1.243.640
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	52.536	52.536
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	3.916	3.916
Ostala potraživanja i AVR	24.219	826	23.502	10.343	-	58.890
Odložena poreska sredstva	-	-	60	-	-	60
Ukupno aktiva	582.955	53.796	254.681	590.401	398.233	1.880.066
Obaveze						
Depoziti komitenata	463.823	139.137	573.996	286.334	14.049	1.477.339
Obaveze po uzetim kreditima	2.296	4.481	19.560	89.335	60.214	175.886
Rezervisanja na stavke vanbilansa	476	512	2.145	995	39	4.167
Ostale obaveze i PVR	5.686	565	18.249	2.554	806	27.860
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	32	64	22.560	15.041	37.697
Kapital i rezerve	-	-	-	-	157.117	157.117
Ukupno obaveze	472.281	144.727	614.014	401.778	247.266	1.880.066
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan						
31. decembar 2017. godine	110.674	(90.931)	(359.333)	188.623	150.967	-

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospjeća na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine:

31. decembar 2018.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	18.996	27.527	79.229	32.676	1.630	160.058
Preuzete obaveze	2.772	6.766	42.754	27.580	1.680	81.552
Ukupno	21.768	34.293	121.983	60.256	3.310	241.610

31. decembar 2017.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	9.637	57.536	69.844	60.220	1.350	198.587
Preuzete obaveze	6.355	6.919	38.050	32.352	5.609	89.285
Ukupno	15.992	64.455	107.894	92.572	6.959	287.872

Banka ne očekuje da će sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene prije isteka roka dospjeća istih.

35.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati usljed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama koje odobrava Nadzorni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima. U okviru Sektora za upravljanje rizicima, organizovano je Odjeljenje upravljanja tržišnim rizicima koje ima za cilj upravljanje tržišnim rizicima. Rad Odjeljenja za upravljanje tržišnim rizicima prije svega podrazumjeva praćenje tržišnih rizika prema utvrđenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističu iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom Banke.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata.

Banka je utvrdila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke. Poslovna politika Banke određuje principe po kojima se ugovara, obračunava i naplaćuje kamata na kredite i druge plasmane (aktivna kamata), kao i principe po kojima se vrši kalkulacija i plaćanje kamate na depozite, uloge i druga primljena sredstva (pasivna kamata).

Kamatna stopa je određena na bazi roka dospjeća, iznosa, namjene, izvora, valute i drugih parametara. Sve kamatne stope utvrđene su na godišnjem nivou, osim u slučaju kad je pored stopa upisan drugi vremenski period.

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.4. Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

Banka u skladu sa vrstom proizvoda, izvora finansiranja, roka i iznosa, ugovara fiksne ili promjenljive pasivne i aktivne kamatne stope. Takođe, izračunava odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit.

U mjerenju izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi Banka koristi pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumjeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

U cilju upravljanja kamatnim rizikom, Banka kroz stres testove vrši analizu senzibilne aktive i pasive, utvrđuje moguće kamatne gapove i definiše mjere za održavanje kamatnog rizika na nivou prihvatljivog za Banku.

Sljedeće tabele prikazuju izloženost Banke riziku promjene kamatne stope na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine. Sredstva i obaveze Banke su kategorizovane ranijim od datuma određivanja cijene (re-pricing date) ili datumu dospjeća:

31. decembar 2018.	<i>Do 1 mjesec</i> 000 BAM	<i>Do 3 mjeseca</i> 000 BAM	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i> 000 BAM	<i>Od 1 do 5 godina</i> 000 BAM	<i>Preko 5 godina</i> 000 BAM	<i>Nekama tonosno</i> 000 BAM	<i>Ukupno</i> 000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	166.076	-	-	-	-	60.807	226.883
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	174.141	174.141
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	6.753	-	-	-	-	-	6.753
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	246.445	-	-	-	-	1.276	247.721
Plasmani drugim bankama	156	-	1.557	196	-	96	2.005
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	48.496	48.620	231.214	557.412	299.379	-	1.185.121
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	55.332	55.332
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	3.198	3.198
Ostala potraživanja i AVR	3.988	1.249	594	-	-	45.031	50.862
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	471.914	49.869	233.365	557.608	299.379	339.881	1.952.016
Obaveze							
Depoziti komitenata	263.323	120.230	419.663	281.101	4.169	431.847	1.520.333
Obaveze po uzetim kreditima	2.151	4.844	22.642	99.217	78.946	-	207.800
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	2.177	2.177
Ostale obaveze i PVR	231	-	8.248	-	-	21.015	29.494
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	30.080	7.520	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	154.612	154.612
Ukupno obaveze	265.705	125.074	450.553	410.398	90.635	609.651	1.952.016
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2018. godine	206.209	(75.205)	(217.188)	147.210	208.744	(269.770)	-

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.4. Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

31. decembar 2017.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Nekama tonosno</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	114.465	-	-	-	-	57.640	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	158.628	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	185.794	-	-	-	-	2.441	188.235
Plasmani drugim bankama	179	-	1.721	156	-	-	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	42.030	52.970	229.398	579.773	339.469	-	1.243.640
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	52.536	52.536
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	3.916	3.916
Ostala potraživanja i AVR	8.744	799	7.041	-	-	42.306	58.890
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	60	60
Ukupno aktiva	351.212	53.769	238.160	579.929	339.469	317.527	1.880.066
Obaveze							
Depoziti komitenata	323.757	130.869	526.959	272.675	13.352	209.727	1.477.339
Obaveze po uzetim kreditima	2.296	4.481	19.560	89.335	60.214	-	175.886
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	4.167	4.167
Ostale obaveze i PVR	819	-	9.482	-	-	17.559	27.860
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	32	64	22.560	15.041	-	37.697
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	157.117	157.117
Ukupno obaveze	326.872	135.382	556.065	384.570	88.607	388.570	1.880.066
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2017. godine	24.340	(81.613)	(317.905)	195.359	250.862	(71.043)	-

S obzirom da kamatonosna finansijska sredstva i finansijske obaveze nisu prevashodno bazirani na varijabilnim kamatnim stopama, Banka smatra da osjetljivost prihoda i rashoda na promjene u tržišnim kamatnim stopama nije značajna.

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost bilansa uspjeha Banke na promjene kamatnih stopa uz održavanje ostalih varijabli konstantnim. Osjetljivost bilansa uspjeha predstavlja efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na dobitak ili gubitak perioda koji su bazirani na varijabilnim stopama na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine.

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.4. Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

	Povećanje je (smanjenje) u procentnim poenima	Osjetljivost prihoda i rashoda	Povećanje (smanjenje) u procentnim poenima	Osjetljivost prihoda i rashoda
	2018.	2018.	2017.	2017.
		000 BAM		000 BAM
EUR	0,5%(0,5%)	(153)/153	0,5%(0,5%)	(1.125)/1.125
USD	0,5%(0,5%)	(22)/22	0,5%(0,5%)	(9)/9
BAM	0,5%(0,5%)	(700)/700	0,5%(0,5%)	132/(132)

Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena valutnih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Banke. Rizik nastaje kada Banka ima otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa.

U cilju upravljanja valutnim rizikom, Banka koristi savremeni informacijski server Thomson Reuters za dobijanje pravovremenih informacija o kretanjima na tržištu, informacija o kreditnim bonitetima zemalja sa kojima ima poslovnu saradnju, a na osnovu kojih donosi pravovremene odluke o upravljanju deviznim sredstvima u cilju minimiziranja, odnosno, disperzije rizika.

Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar Banke, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Banku.

Na dan 31.12.2018. Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje valutnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

Banka na dan 31. decembra 2018. godine ima umjerenu izloženost u EUR-ima, međutim Banka nije izložena deviznom riziku jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, imajući u vidu da Centralna banka Bosne i Hercegovine počev od 1997. godine održava monetarnu stabilnost u skladu sa „currency board aranžmanom“ (1 EUR = 1,95583 BAM).

	Promjene u deviznom kursu (%)	Efekat na bilans uspjeha	Promjene u deviznom kursu (%)	Efekat na bilans uspjeha
	2018.	2018.	2017.	2017.
		000 BAM		000 BAM
CHF	(4,23%)	(6,39)	(8,23%)	(6,58)
USD	(4,71%)	(7,96)	(12,11%)	(10,41)

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.4. Tržišni rizik (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

	<i>EUR</i>	<i>USD</i>	<i>CHF</i>	<i>Ostale valute</i>	<i>Ukupno u stranoj valuti</i>	<i>Ukupno u domaćoj valuti</i>	<i>Ukupno</i>
31. decembar 2018.	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	40.259	5.060	11.949	5.098	62.366	164.517	226.883
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	174.141	174.141
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)	-	6.478	-	-	6.478	275	6.753
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)	107.438	119	-	-	107.557	140.164	247.721
Plasmani drugim bankama	1.939	18	-	-	1.957	48	2.005
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.048.107	-	-	-	1.048.107	137.014	1.185.121
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	55.332	55.332
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	3.198	3.198
Ostala potraživanja i AVR	11.808	2.340	1	7	14.156	36.706	50.862
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno aktiva	1.209.551	14.015	11.950	5.105	1.240.621	711.395	1.952.016
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	955.802	13.676	10.289	2.541	982.308	538.025	1.520.333
Obaveze po uzetim kreditima	207.800	-	-	-	207.800	-	207.800
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	0	2.177	2.177
Ostale obaveze i PVR	8.608	265	561	160	9.594	19.900	29.494
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	0	154.612	154.612
Ukupno obaveze	1.209.810	13.941	10.850	2.701	1.237.302	714.714	1.952.016
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2018. godine	(259)	74	1.100	2.404	3.319	(3.319)	0

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.4. Tržišni rizik (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2017. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

	<i>EUR</i>	<i>USD</i>	<i>CHF</i>	<i>Ostale valute</i>	<i>Ukupno u stranoj valuti</i>	<i>Ukupno u domaćoj valuti</i>	<i>Ukupno</i>
31. decembar 2017.	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	31.481	6.908	11.779	3.991	54.159	117.946	172.105
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	158.628	158.628
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	31	5.002	-	-	5.033	183.202	188.235
Plasmani drugim bankama	1.960	27	-	-	1.987	69	2.056
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.151.460	-	-	-	1.151.460	92.180	1.243.640
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	52.536	52.536
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	3.916	3.916
Ostala potraživanja i AVR	10.421	2.179	-	2	12.602	46.288	58.890
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	60	60
Ukupno aktiva	1.195.353	14.116	11.779	3.993	1.225.241	654.825	1.880.066
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	981.383	13.398	8.938	2.210	1.005.929	471.410	1.477.339
Obaveze po uzetim kreditima	175.886	-	-	-	175.886	-	175.886
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	4.167	4.167
Ostale obaveze i PVR	10.654	605	56	82	11.397	16.463	27.860
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.697	-	-	-	37.697	-	37.697
Kapital i reserve	-	-	-	-	-	157.117	157.117
Ukupno obaveze	1.205.620	14.003	8.994	2.292	1.230.909	649.157	1.880.066
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2017. godine	(10.267)	113	2.785	1.701	(5.668)	5.668	-

35.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pronevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Banke, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Banka ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem rigoroznog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Banka je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju.

Banka operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava Upravu Banke.

Banka prati operativne rizike na dnevnoj osnovi putem seta ključnih risk indikatora (KRI), procjene rizika fizičke sigurnosti, informacione sigurnosti po standardu ISO 27000, kao i rizika povezanih sa zdravljem ljudi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu. Za procjenu rizika u poslovnim linijama koriste se upitnici za samoocjenjivanje (CRSA).

U cilju efikasnog upravljanja operativnim rizikom, Banka koristi softver za evidentiranje operativnih gubitaka i incidenata kojim je omogućeno efikasnije kreiranje baze i praćenje trendova što ima za cilj donošenje pravovremenih odluka i kreiranje dugoročne osnove za napredni model upravljanja operativnim rizikom.

Korištenjem sopstvenog znanja i bez angažovanja spoljnih konsultanata, Banka je u toku 2014. godine certifikovala sopstveni sistem upravljanja informacionom sigurnosti po međunarodnom standardu ISO 27000, a u 2016. godini izvršena je redovna godišnja provjera od strane TUV Austrija. Na taj način Banka je dokazala da dijelom operativnog rizika koji je povezan sa primjenom informacionih tehnologija, upravlja u skladu sa međunarodno priznatim okvirom - ISO 27000.

Banka provodi periodičnu obuku osoblja iz bezbjednosne kulture prema usvojenom planu i programu. Program obuhvata fizičku sigurnost, informacionu sigurnost, zaštitu ličnih podataka i odabrana poglavlja iz krivičnog zakonodavstva.

35.6. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena podrazumijevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Banka najvećim dijelom plasira sredstva komitentima iz Republike Srpske, dok je riziku zemlje izložena u dijelu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Sektor za upravljanje rizicima je kreirao metodologiju za određivanje limita plasmana u druge banke. Na osnovu analiza Sektor za sredstva sačinjava prijedlog na osnovu koga Sektor za upravljanje rizicima, a po osnovu procjene rizika, određuje limite koje usvaja Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke.

Rizik zemlje Banka minimizira i politikom plasiranja sredstava u inostranstvo, prvenstveno kratkoročnim oročavanjem sredstava kod prvoklasnih inostranih banaka.

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.7. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke koji se odnose na upravljanje kapitalom obuhvataju ne samo usklađenost sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu strukture kapitala i održavanja nivoa adekvatnosti kapitala nego i:

- da obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbijedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka stalno vrši monitoring strukture kapitala, stope adekvatnosti kapitala, kao i nadzor na održavanju zakonom propisanih limita koji se odnose na pozicije kapitala. Zakon o bankama i propisi Agencije za bankarstvo Republike Srpske propisuju minimalni iznos kapitala od 15 miliona BAM i stopu adekvatnosti kapitala od najmanje 12%.

U skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, iznos opštih rezervisanja u okviru dopunskog kapitala iznosi 1,25% u odnosu na ukupno ponderisani rizik koji iznosi 1.294.892 hiljada BAM sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske:

	2018. 000 BAM	2017. 000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	148,113	139.085
- Dopunski kapital	40,103	46.266
Ukupno regulatorni kapital	188,216	185.351
Iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1,144,677	1.208.384
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	-	16.350
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	148,497	144.694
Ukupno ponderisani rizici	1,293,174	1.369.428
Stopa redovnog osnovnog kapitala	11.45%	10,16%
Stopa osnovnog kapitala	11.45%	10,16%
Stopa regulatornog kapitala	14.55%	13,53%

Koeficijent adekvatnosti kapitala (stopa regulatornog kapitala) u iznosu od 14,55% je bez uključene neto dobiti tekuće godine. Koeficijent adekvatnosti kapitala (stopa regulatornog kapitala) sa uključenom neto dobiti tekuće godine nakon revidiranja će iznositi 15,36%.

U skladu sa propisima Republike Srpske kapital Banke sastoji se od:

- osnovnog kapitala, koji obuhvata obične akcije i akcijsku premiju, zakonske rezerve i ostale rezerve, kao i neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda umanjeno za nematerijalna ulaganja,
- dopunskog kapitala, koji uključuje iznos opštih rezervi za pokriće kreditnih gubitaka za aktivu banke procijenjenu kao dobra aktiva, i iznos subordinisanog duga najviše do 50% iznosa osnovnog kapitala.

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

35.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Po mišljenju Uprave Banke, iznosi finansijskih sredstava i obaveza iskazani u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Finansijski instrumenti čija je fer vrijednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospelja (do 3 mjeseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrijednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrijednosti. Ova pretpostavka se takođe odnosi na depozite po viđenju, štedne depozite bez roka dospelja i finansijske instrumente sa varijabilnim kamatnim stopama.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koje se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti, se procjenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente na osnovu kotiranih cijena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cijene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivoj prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospelja.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti, kao što su hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se vrednuju po fer vrijednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama, odnosno korišćenjem kotirane tržišne cijene na dan izvještavanja.

31. decembar 2018. godine

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja (MSFI 9)				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	6.753	-	-	6.753
Ukupno finansijska imovina koja se drži radi trgovanja	6.753	-	-	6.753
Finansijska imovina po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat (MSFI 9)				
Obveznice Republike Srpske	4.538	241.907	-	246.445
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	91	-	-	91
Udjeli u kapitalu drugih pravnih lica	1.185	-	-	1.185
Ukupno finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat	5.814	241.907	-	247.721
Ukupna finansijska imovina na dan 31. decembra 2018.	12.567	241.907	-	254.474

31. decembar 2017. godine

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijski instrumenti kojima se trguje (MRS 39)				
Akcije javnih i drugih preduzeća u domaćoj valuti	208	-	-	208
Akcije drugih preduzeća u stranoj valuti	5.002	-	-	5.002
Akcije nebankarskih finansijskih organizacija	59	-	-	59
Ukupno finansijski instrumenti kojima se trguje	5.269	-	-	5.269
Finansijski instrumenti namijenjeni prodaji /hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju (MRS 39)				
Obveznice Republike Srpske	5.996	174.528	-	180.524
Ukupno Finansijski instrumenti kojima se trguje na dan 31. decembra 2017.	11.265	174.528	-	185.793

36. DEVIZNI KURSEVI

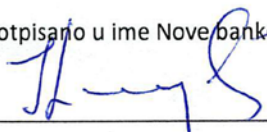
Zvanični kursevi koji su korišćeni za kursiranje bilansnih pozicija denominiranih u stranoj valuti na 31. decembar 2018. i 2017. godine u Konvertibilnu marku (BAM) su bili sljedeći:

31. decembar	2018.	2017.
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,70755	1,63081
CHF	1,74208	1,67136

37. DOGAĐAJI POSLIJE DANA BILANSIRANJA

Nije bilo značajnih događaja poslije datuma izvještavanja koji bi zahtijevali prilagođavanje ili objelodanjivanje u napomenama uz finansijske izvještaje Banke za 2018. godinu.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Mr Srđan Kondić
Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić
Izvršni direktor